

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοθ. γρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἐκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι—Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

3 Ὀκτωβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΣΚ

Συντάκτης ἰδί σελ. 609.

Ἡ πίστωσης.

Παρατεινομένης τῆς συναναστροφῆς ὁ Γέρω-Πέτρος ἔλαβε καιρὸν νὰ εἰπῇ ὅτι δὲν τῷ ἤρθεκε νὰ κάμνῃ πίστωσιν εἰς τοὺς καταναλωτὰς του, καὶ ὅτι ἐὰν ἡ πίστωσης ἦναι πολλάκις χρήσιμος, ἀναγκαῖα μάλιστα, εἰς τὸν παραγωγέα, εἶναι βλαβερά, ὁλεθρία εἰς τὸν καταναλωτήν.

Τὰ παιδία ἐνόησαν καλῶς τὴν σημαίνει πίστωσης (νὰ πωλήσῃ τις, ἤτοι νὰ παραδώσῃ ἀμέσως τὸ ἐμπόρευμα καὶ νὰ περιμένη τὴν πληρωμὴν), δὲν ἔβλεπον ὅμως πῶς ἡ πίστωσης ἡδύνατο νὰ ᾖναι χρήσιμος εἰς τοὺς μὲν καὶ βλαβερά εἰς τοὺς δέ. Ὁ Φίλιππος ἐζήτησεν ἐξηγήσεις καὶ ὁ διδάσκαλος ἐπεφορτίσθη νὰ δώσῃ ταύτας.

— Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὑπεθέσαμεν ἕνα ἀρτοποιὸν ἀγοράζοντα ἄλευρον διὰ γραμματίου.

— Ναί, μάλιστα, ἀπήντησαν ὁμοφώνως.

— Τὸ γραμματίον, ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος, δὲν εἶναι χρήματα, ἀλλὰ μόνον ἔγγραφος ὑπόσχεσις νὰ δώσῃ τις χρήματα· ἐνίοτε, ἀγοράζων τις, περιορίζεται νὰ ὑποσχεθῇ προφορικῶς, διότι ἕνας τίμιος ἄνθρωπος, ἔχων χρήματα, πληρώνει, εἴτε ὑπέγραψεν, εἴτε δὲν ὑπέγραψε γραμματίον.

Νὰ κάμῃ τις πίστωσιν (ἤτοι νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ δανειζόμενος θὰ θέλῃ καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ) εἶναι ἔργον ἐμπιστοσύνης.

Νῦν, ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ μυλωνᾶς δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην καὶ δὲν τῷ πωλεῖ τὸ ἄλευρον μὲ πίστωσιν· τί θὰ κάμῃ ὁ ἀρτοποιός;

Φίλιππος.—Θὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον.

Διδάσκαλος.—Καὶ ἐὰν ὅλοι οἱ μυλωνάδες δώσουν τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν;

Πέτρος.—Δὲν θὰ ἔχῃ ἄλευρον καὶ δὲν θὰ κατασκευάσῃ ἄρτους.

Διδάσκαλος.—Καὶ ἐὰν δὲν κατασκευάσῃ ἄρτους, δὲν θὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἡ πίστωσης λοιπὸν τῷ εἶναι χρήσιμος διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ ζήσῃ τὴν οἰκογένειάν του. Ἄνευ ἀλεύρου ὁ ἀρτοποιὸς θὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας καὶ ὁ φοῦρνός του θὰ μείνῃ ἀργός.

Ἰωάννης.—Καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν ἄρτον νὰ φάγωμεν.

ΤΟΜΟΣ Β'—1876.

Διδάσκαλος.—Ἀληθές, ὁ καταναλωτὴς θὰ ὑπέφερε, διότι θὰ ὑπῆρχεν ὀλιγώτερος ἄρτος. Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον· ἐὰν ὁ μυλωνᾶς δὲν πωλῇ μὲ πίστωσιν τὸ ἄλευρόν του, καὶ ἐὰν δὲν εὔρῃ εὐκαιρίαν νὰ τὸ πωλήσῃ τοῖς μετρητοῖς, τί θὰ τὸ κάμνῃ;

Φίλιππος.—Τίποτε.

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ μὲ τὸν καιρὸν τὸ ἄλευρον θὰ χαλάτῃ.

Διδάσκαλος.—Θὰ ἀλῆθῃ ὀλιγώτερον. Διὰ τὴν νὰ ἀγοράζῃ σῖτον ὃν δὲν θὰ εἰξεύρῃ πῶς νὰ χρησιμοποίησῃ, καὶ νὰ κοπιάζῃ νὰ τὸν ἀλῆθῃ, ἀφοῦ θὰ εἰξεύρῃ ὅτι ὁ κόπος του εἶναι χαμένος;

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ ἐὰν ἡγόρασε τὸν σῖτον μὲ πίστωσιν, χωρὶς νὰ πωλήσῃ τὸ ἄλευρον πῶς θὰ πληρώσῃ; Καὶ ἐὰν ὁ γεωργὸς δὲν θέλῃ νὰ πωλήσῃ τὸν σῖτον μὲ πίστωσιν;

Διδάσκαλος.—Ἀναμφιβόλως, θὰ ᾔτο κλήτερον ἐὰν ὁ γεωργὸς ἡδύνατο πάντοτε νὰ ἀγοράζῃ καὶ πωλῇ τοῖς μετρητοῖς, ἐννοεῖται μετὰ φρονήσεως. Τότε, ἰδοὺ τί θὰ συμβῇ· ὁ γεωργὸς πωλεῖ σῖτον εἰς τὸν μυλωνᾶν καὶ λαμβάνει ἐν γραμματίον καὶ τὸ φυλάττει μέχρι τῆς πτώσεώς του· ἐνίοτε δύναται νὰ τὸ μεταβιβάσῃ καὶ εἰς τραπέζιτην τινὰ τοῖς μετρητοῖς, ἢ εἰς τὸν ζωέμπορον ἐὰν οὗτος γνωρίζῃ τὸν μυλωνᾶν. Ὁ μυλωνᾶς ἐκ μέρους του θὰ ἀλῆσῃ τὸν σῖτον καὶ θὰ πωλήσῃ τὸ ἄλευρον εἰς τὸν ἀρτοποιὸν δι' ἐνὸς γραμματίου· καὶ τέλος ὁ ἀρτοποιὸς θὰ κατασκευάσῃ ἄρτον καὶ θὰ τὸν πωλήσῃ εἰς τοὺς καταναλωτὰς.

ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ καταναλωτὴς πληρώνει τοῖς μετρητοῖς, ὅπως χρεωστῇ, ὁ ἀρτοποιὸς θὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν μυλωνᾶν, ὁ ὁποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὸν γεωργόν. Καὶ ἐὰν ὁ γεωργὸς μετεβίβασε τὸ γραμματίον εἰς τὸν ζωέμπορον, οὗτος θὰ πληρωθῇ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν μυλωνᾶν, ὥστε τὰ χρήματα τοῦ καταναλωτοῦ πληρώνουν ὀριστικῶς τὰ πάντα.

Ἰωάννης.—Ἀφοῦ τὰ πάντα γίνονται διὰ τὸν καταναλωτήν, πρέπει νὰ πληρώνῃ καὶ τὰ πάντα.

Διδάσκαλος.—Δικαίως. Εἶδομεν ὅτι ἡ πίστωσης εὐκολύνει τὴν παραγωγὴν, μεταβιβάζουσα τὰς πρώτας ὕλας εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὰς ἐργασθῶσι. Εἰς τὸ παράδειγμα μᾶς εἶναι ὡς ὁ μυλωνᾶς νὰ ἔλεγεν εἰς τὸν

γεωργόν' θά ἀλέσω τὸν σίτον σου· ὁ ἀρτοποιὸς θά πληρώσῃ τὸν κόπον μου. Ὁ ἀρτοποιὸς λέγει ἀκολούθως· θά κατασκευάσω ἄρτους, ὁ καταναλωτὴς θά μᾶς πληρώσῃ ὅλους. Τώρα θά ἐρωτήσω διατί ὁ καταναλωτὴς πρέπει νὰ πληρώσῃ τοὺς μετρητοὺς;

Πέτρος.— Διὰ νὰ πληρωθῶσι καὶ οἱ παραγωγεῖς.

Γέρω-Πέτρος.— Ὁ μὲ πίστωσιν ἀγοράζων καταναλωτὴς εὐκόλως χρεώνεται, διότι δὲν δανείζεται διὰ νὰ παραγάγῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ καταναλώσῃ· καὶ ὅ,τι καταναλίσκεται δὲν ὑπάρχει πλέον.

Διδάσκαλος.— Ναί· ἡ μόνη χρήσιμος πίστωση εἶναι ἡ προτιθεμένη νὰ παραγάγῃ πᾶσα ἄλλη εἶναι ἡ σφάλμα, ἡ δυστύχημα.

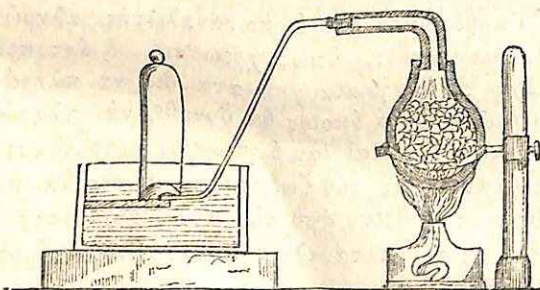
A. ΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ.

Ἐπειτα συνέχισε.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 610.

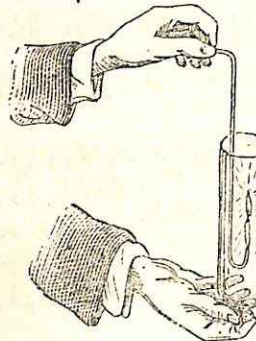
Ἀφ' οὗ σᾶς ἔδειξα πῶς ἡμποροῦμεν νὰ εὐρίσκωμεν τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸ νερόν, ἔσως καλὸν εἶναι νὰ μάθετε καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δύνασθε νὰ τὸ ἀποκτᾶτε ἄρθρον. Τὸ ὀξυγόνον ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν ἀέρα. Ἄλλως θά ἦτον ἀκατανόητον πῶς τὸ κηρίον, τὸ ἀναπτύσσον μόνον ὑδρογόνον, ὅταν καίῃ εἰς τὸν ἀέρα παράγῃ καὶ νερόν. Τὸ ἄλλο λοιπὸν συστατικὸν τοῦ νεροῦ, τὸ ὀξυγόνον, λαμβάνει ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἄλλως δὲν θά ἐξηγεῖτο χημικῶς ἡ παρουσία τῆς σταγόνης ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶδομεν. Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν ἂν δὲν ἡμπορῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ λάβωμεν τὸ ὀξυγόνον ἐκ τοῦ ἀέρος. Ὑπάρχουσι διὰ τοῦτο πολλὰ μέθοδοι· ἀλλ' εἶναι δύσκολοι καὶ περιπεπλεγμένοι. Θέλω νὰ περιορισθῶμεν εἰς μίαν ἀπλουτέραν. Ὑπάρχει τις οὐσία καλουμένη ὀξυδιον μαγγανέσιου. Εἶναι τοῦτο τὸ κατὰμαυρον ὀρυκτὸν χημικὴ οὐσία, διότι ὅταν πυρώσῃ, ἐξάγει πολὺ ὀξυγόνον. Εἰς τὴν μεταλλίνην τούτην φιάλην ἔρριψα ὀλίγον ἐκ

Σχ. 36.

τοῦ μετάλλου τούτου, καὶ προσέθηκα καὶ ἓνα σωλῆνα. Ὁ λύχνος μου καίει ἐπάνω του θέτω τὴν φιάλην. Ἐπειδὴ εἶναι μεταλλίνη, δὲν θά τὴν βλάβῃ ἡ φλόξ. Καὶ ὅμως, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν ἀνάγκη νὰ θερμάνωμεν τὸ μαγγανέσιον τόσον ὥστε νὰ πυρώσῃ, ἄς προσθέσωμεν εἰς αὐτὸ

καὶ ὀλίγην χλωρικὴν πότασσαν, ἥτις σήμερον κατασκευάζεται εἰς μεγάλας ποσότητας, διότι τὴν μεταχειρίζονται εἰς λεύκανσιν, εἰς χημικὰς χρήσεις καὶ εἰς πυροτεχνήματα. Μετ' αὐτῆς ἡνωμένον, τὸ ὀξυδιον τοῦ μαγγανέσιου (ἂν θέλετε ἡμπορεῖτε νὰ λάβητε καὶ ὀξυδιον χαλκοῦ ἢ σιδήρου) καὶ διὰ πολὺ ὀλιγωτέρας θερμότητος θά ἐξαγάγῃ ὀξυγόνον. Πολὺ δὲν θά παραγάγῃ, διότι δὲν μᾶς χρειάζεται εἰς τὰ πειράματα ταῦτα. Ἐπειδὴ ὅμως ὅ,τι κατ' ἀρχὰς παράγεται εἶναι ἀναγκαίως ἀναμεμιγμένον μετὰ τοῦ ἀέρος ὅστις περιείχετο ἐντὸς τῆς φιάλης, διὰ τοῦτο θυσιάζω τὸ μέρος τοῦτο, καὶ τὸ ἀφήνω νὰ φύγῃ. Θά ἰδῇτε δὲ ὅτι, καθὼς διὰ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, οὕτω καὶ δι' ἀπλῆς φλογὸς τοῦ λύχνου τοῦ οἰνοπνεύματος δύνασθε νὰ παραγάγητε ὀξυγόνον, καὶ τώρα αὐτὴν θά μεταχειρισθῶμεν. Παρατηρήσατε πόσον εὐκόλως ἐξέρχεται τὸ ἀέριον ἐκ τοῦ ὀλίγου τούτου μίγματος. Ἄν ἐξετάσωμεν ποῖαι εἰσὶν αἱ ἰδιότητές του, θά εὐρωμεν ὅτι εἶναι ἐντελὴς αἰ ἰδιαιτέρας εἶχε καὶ τὸ ἐξαχθὲν διὰ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, δηλαδὴ θά εἶναι ἀέριον διαφανές, μὴ διαλυόμενον εἰς τὸ νερόν, καὶ φαινόμενον ὅτι ἔχει ὀρυκτὰ προσόντα τῆς ἀτμοσφαίρας. Περιέχει λοιπὸν, εἴπομεν, τὸ ὀξυγόνον ὅσον κατ' ἀρχὰς παρήχθη καὶ ἀέρα προσέτι ἐντὸς τῆς φιάλης· διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἀφήνω αὐτὸ νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀέριον καθαρὸν, καὶ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ τακτικῶς. Ὅταν ἐβύθισα καίόμενον ξύλον εἰς τὸ ὀξυγόνον, εἶδετε πόσον λαμπρότερον ἔκκαιεν. Ἰδέτε καὶ ἐδῶ. (Ὁ καθηγητὴς βυθίζει κηρίον εἰς τὸν κύλινδρον.) Τὸ κηρίον αὐτὸ καίει καλῶς εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἄλλ' ὅταν τὸ βυθίζω εἰς τὸ ἀέριον τοῦτο, βλέπετε πόσον μεγαλητέραν λάμψιν δίδει. Τὸ ἴδιον θά ἔκαμνε καὶ πᾶν ἄλλο καίόμενον ἀντικείμενον. Παρατηρεῖτε ἀκόμη ὅτι τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι βαρὺ. Τὸ ὑδρογόνον ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀέρα ἐλαφρότερον ἐντὸς ἀεροστατικῆς σφαίρας, διότι συμπαρασύρει καὶ τῆς σφαίρας ταύτης τὸ ὕψος, ἐν ᾧ τὸ ὕψος πίπτει ἐξ ἐναντίας, ὡς βλέπετε ἐνταῦθα. Ἰδοὺ, τὸν κύλινδρον κρατῶ ἔχοντα τὸ στόμιον πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ὅμως τὸ ἀέριον δὲν φεύγει, διότι ἐντὸς αὐτοῦ βλέπετε ὅτι τὸ κηρίον καίει λαμπρά. Ὁ ὄγκος τοῦ ὑδρογόνου τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ ὕδατος εἴπομεν ὅτι εἶναι διπλάσιος τοῦ ὑδρογόνου· οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ βάρος· ἐξ ἐναντίας, ὡς σᾶς εἶπα ἄλλοτε, τὸ ὑδρογόνον εἶναι ὀκτάκις ἐλαφρότερον τοῦ ὀξυγόνου. ἔχομεν τρόπον νὰ ζυγίζωμεν καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὰ ἄλλα ἀέρια. Ἄλλ' ἀρκεῖ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι λίτρα (χωρητικότητος) ὑδρο-

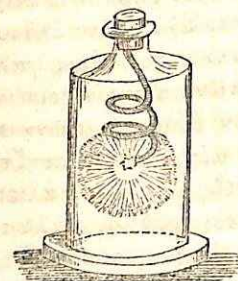

Σχ. 37.

γόνου βαρύνει 0 γρ. 089, λίτρα δὲ ὀξυγόνου βαρύνει 1 γρ. 430, ἢ ἄλλως κυβικὸν μέτρον ὑδρογόνου βαρύνει 89 γραμμάρια, ἐν ᾧ κυβικὸν μέτρον ὀξυγόνου, 4430. Ὡστε βλέπετε πόση καὶ πόσον μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ ὀξυγόνου, τοῦ νὰ καθιστᾷ ζωηρότερον τὴν καυσίν. Θά μεταχειρισθῶ κηρίον διὰ νὰ σᾶς δείξω τὸ πείραμα ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλούστερον. Βλέπετε πῶς καίει τὸ κηρίον εἰς τὸν ἀέρα. Ἰδέτε τώρα καὶ συγκρίνατε, ὅταν τὸ ἔθεσα εἰς αὐτὸ τὸ ποτήριον τὸ περιέχον ὀξυγόνον· δίδει τώρα λάμψιν ὡς ἐκείνην σχεδὸν τὴν ὁποίαν εἶδαμεν νὰ ἐξέρχεται ἐκ τῶν πόλων τῆς βολταϊκῆς στήλης. Ἐννοεῖτε πόσον δραστηρία εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὀξυγόνου; Καὶ ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν παράγεται ἀφ' ὅ,τι παρήγαγεν ἡ καυσίν εἰς τὸν ἀέρα. Σχηματίζεται μόνον νερόν· ἀλλὰ τὸ ἴδιον φαινόμενον εἶδομεν καὶ ὅταν καίῃ τὸ κηρίον εἰς τὸν ἀέρα.

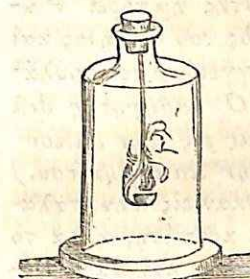
Τώρα δὲ, ἀφ' οὗ ἐγνωρίσαμεν τὴν νέαν ταύτην οὐσίαν, ἄς τὴν σπουδάζωμεν βαθύτερον, νὰ ἰδῶμεν μήπως ἡπατήθημεν ὡς πρὸς τὰ γενικὰ ἡμῶν συμπεράσματα περὶ τοῦ μέρους τούτου τῶν προϊόντων τοῦ κηρίου. Θαῦμα εἶναι πόσον δραστηκότητα δίδει τὸ ἀέριον τοῦτο εἰς τὴν καυσίν. Οὗτος ὁ λύχνος φέρ' εἰπεῖν ἐδῶ εἶναι ἀπλούστατος. Τοιοῦτους μεταχειρίζομεθα εἰς κοινὰς χρήσεις, εἰς τὸν συνήθη φωτισμὸν, εἰς τοὺς φάρους, καὶ ἀλλαχοῦ. Πῶς νὰ τὸν κάμωμεν νὰ φέξῃ καλῆτερα; Ἀπλούστατον, θά εἰπῇτε· καθὼς τοῦ κηρίου ἡ λάμψις αὐξάνει ἐντὸς τοῦ ὀξυγόνου, οὕτω πρέπει ν' αὐξάνῃ καὶ τοῦ λύχνου τούτου τὸ φῶς· καὶ ἔχετε πληρέστατα δίκαιον. Ἐπίτηδες τὸν ἔχω νὰ καίῃ κακῶς. Ἄλλ' ὁ προπαρασκευαστής μου θά εὐχρεστηθῇ νὰ μοὶ δώσῃ τὸν σωλῆνα ὅστις κοινωνεῖ μετὰ τοῦ δοχείου τοῦ ὀξυγόνου, διὰ νὰ φέρῃ ὀλίγον ἀέριον εἰς τὴν φλόγα. Ἰδοὺ, ἔρχεται τὸ ὀξυγόνον. Ποῖαν ἐξαίσιον καυσίν προκαλεῖ! Ἄς ἀφαιρέσωμεν τώρα τὰ ἐφόδια. Τί γίνεται ἡ φλόξ; (Διακόπτει τὸ ρεῦμα τοῦ ὀξυγόνου, καὶ ὁ λύχνος ἀμέσως θαμβοῦται.) Τῷ ὄντι εἶναι ἀξιοθαύμαστον πῶς τὸ ὀξυγόνον παροξύνει τὴν καυσίν! Δὲν ἐνεργεῖ δὲ οὕτως ἐπὶ μόνου τοῦ ὑδρογόνου καὶ τοῦ ἀνθρακος, δηλαδὴ ἐπὶ μόνου τοῦ κηρίου, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν συνήθη καυσίν. Ἄς δοκιμάσωμεν ὡς πρὸς τὸν σίδηρον. Εἶδετε ἤδη, καὶ ἡξεύρετε ὅτι τὸ σίδηρον καίει ὀλίγον εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς τὴν φιάλην ταύτην εἰσάγω σύρμα σιδήρου διὰ νὰ καῇ. Ἀντὶ σύρματος δοκὸν σιδήρου ἂν εἶχον χονδρὴν ὡς τὸν βραχιονά μου, ἐπίσης θά ἔκκαιε. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σιδήρου προσαρτῶ ὀλίγον ξύλον, τὸ ἀνάπτω, καὶ βυθίζω οὕτω τὸ

Σχ. 38.

ἄκρον τοῦτο εἰς τὸ ὀξυγόνον. Τοῦ ξύλου ἡ καυσίν γίνεται φυσικῶς τῷ λόγῳ, ὡς βλέπετε, δραστηριότερα ἐντὸς τοῦ ὀξυγόνου. Ἐντὸς ὀλίγου θά καύσῃ καὶ τὸ μέταλλον. Ἰδοὺ, βλέπετε ὅτι ἐφλογίσθη καὶ αὐτὸ, καὶ ἐκπέμπει φλόγα λαμπράν, καὶ ἡ καυσίν του δὲν θά παύσῃ ταχέως. Θά ἐξακολουθήσῃ ἐν ὅσῳ τῇ δίδομεν ὀξυγόνον, μέχρις οὗ καταναλωθῇ ὅλον τὸ μέταλλον.

Ἄς ἀφήσωμεν αὐτὸ, καὶ ἄς λάβωμεν ἄλλην οὐσίαν. Τοῦτο εἶναι θεῖον ἢ θειάφιον. Ἠξεύρετε ὅτι αὐτὸ καίει εἰς τὸν ἀέρα. Ἄν τὴν βυθίσωμεν εἰς τὸ ὀξυγόνον, θά ἰδῇτε καὶ πάλιν ὅτι ἐκεί ἡ καυσίν του θά εἶναι πολὺ ζωηρότερα. Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τὸ ὀξυγόνον αὐτῆς εἶναι τὸ προκαλοῦν τὴν καυσίν. Τὸ θεῖον καίει ἡσυχῶς εἰς τὸ ὀξυγόνον· εὐθὺς ὅμως βλέπετε ὅτι πολὺ διαφέρει ἡ καυσίν αὐτοῦ ἐδῶ καὶ εἰς τὸν ἀέρα.

Σχ. 39.

Λαμβάνω ἤδη ἄλλην οὐσίαν, τὸν φωσφόρον. Ἄλλὰ δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ ἐπαναλάβητε τὸ πείραμα τοῦτο εἰς τὴν οἰκίαν σας. Δὲν εἶναι ἀκίνδυνον. Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι εἰς ἀνώτατον βαθμὸν ἐφλογιστος, καὶ ἀφ' οὗ τοσοῦτον καλῶς καίει εἰς τὸν ἀέρα, πῶς δὲν πρέπει νὰ καίῃ εἰς τὸ ὀξυγόνον! Δὲν θά σᾶς δείξω τὸ φαινόμενον εἰς ὅλην του τὴν λαμπρότητα, διότι δὲν θέλω νὰ διατρέξω τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ θραύσω τὸ ἀγγεῖον. Καὶ ὅλημου ἡ προσοχὴ ὅμως δὲν ἡξεύρω ἂν θά μὲ ἀπαλλάξῃ τῆς ζημίας, καὶ ἂν ὁ φωσφόρος δὲν θά θραύσῃ τὴν φιάλην μου. Βλέπετε πῶς καίει ἡ οὐσία αὕτη εἰς τὸν ἀέρα. Βλέπετε τώρα, ἅμα τὴν εἰσάγω εἰς τὸ ὀξυγόνον πόση εἶναι ἡ λάμψις τῆς! (Ὁ καθηγητὴς εἰσάγει τὸν καλύτερον φωσφόρον εἰς τὴν φιάλην τοῦ ὀξυγόνου.) Ἰδέτε πῶς πετῶσι τὰ στερεὰ ταῦτα μόρια, καθιστώντα τὴν καυσίν τοσοῦτον θαυμασίως λαμπράν.

Ἰκανὰ ἐλάβομεν δείγματα τῆς δυνάμεως τοῦ ὀξυγόνου, καὶ τοῦ ὅτι προκαλεῖ ζωηράν καυσίν εἰς τὰς ἄλλας οὐσίας. Ἄς ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἀκόμη καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις του πρὸς τὸ ὑδρογόνον. Ἐνθυμεῖσθε ἔσως ὅτι ὅταν ἡ ἀνάληψις τοῦ νεροῦ μᾶς ἔδωκεν ὀξυγόνον καὶ ὑδρογόνον, καὶ ἔπειτα ἀνερμίξαμεν τὰ δύο ταῦτα ἀέρια, καὶ τὰ ἀνήψαμεν, ἔγινε μικρὰ ἔκρηξις· προσέτι δὲ καὶ ὅτι ἡ φλόξ τῶν δύο αὐτῶν ἀερίων συναναμεμιγμένων μᾶς ἔδωκεν ὀλίγον φῶς, ἀλλὰ πολλὴν θερμότητα.

Θ' ἀναμίξω τὰ δύο ταῦτα ἀέρια καθ' ἣν ἀναλογίαν ἔχουσιν ἐντὸς τοῦ νεροῦ. Εἰς τοῦτο τὸ ἀγγεῖον ἔβαλα ὀξυγόνον, καὶ διπλάσιον αὐτοῦ ὑδρογόνου. Ὡστε τὸ μίγμα τοῦτο κατ' οὐδὲν διαφέρει ἐκείνου ὃ ἐλάβομεν ὅταν διὰ τῆς βολταϊ-

κῆς στήλης ἀνελύσαμεν τὸ νερόν εἰς τὰ δύο συστατικά αὐτοῦ στοιχεῖα, καὶ ἔπειτα ἀνελίξαμεν πάλιν τὰ δύο ἐκεῖνα ἀέρια. Θέλω ν' ἀνάψω τώρα τοῦτο τὸ μίγμα, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν καὶ κατὰ πόσον τὸ δξυγόνον βοηθῇ τὴν καύσιν τοῦ ὑδρογόνου. Ἡ ποσότης ὅμως αὐτοῦ εἶναι μεγίστη, καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὴν ἀνάψω ὅλην, διότι θὰ εἴχομεν φοβερὰ δυστυχήματα. Ἀλλὰ πῶς νὰ κατορθώσω ν' ἀνάψω μικρὰ μέρη αὐτῆς χωρὶς κακῶν ἀποτελεσμάτων; Ἀ! ἡξεύρω τί θὰ κάμω. Θὰ περάσω τὸ μικτόν μου ἀέριον διὰ σαπουνάδας. Οὕτω θὰ γίνωσι φούσκααι ἐξ αὐτοῦ, καὶ θὰ καύσωμεν τὰς φούσκαας αὐτάς. Εἰσάγω λοιπὸν εἰς τὴν σαπουνάδα τὸν σωλῆνα τοῦτον τῆς πίπας, ὅστις κοινώνει μετὰ τοῦ δοχείου τῶν δύο αερίων, καὶ δι' αὐτοῦ παράγονται αἱ φούσκααι. Προσοχὴ ὅμως! Δὲν ἀνάπτω τὴν φούσκαν ὡς κρέμαται εἰς τοῦ σωλῆνος τὴν ἄκρην· ἡξεύρετε διατί; Διότι δι' αὐτῆς ἤμπορεῖ ν' ἀνάψῃ καὶ ὅλον τὸ μίγμα ἐντὸς τοῦ σωλῆνος καὶ ἐντὸς τοῦ ἀγγείου, καὶ τὸ ἀγγεῖόν μας τοῦλάχιστον νὰ γίνῃ τρίμμα. (Ὁ καθηγητὴς διὰ τοῦ σωλῆνος παράγει φούσκαας εἰς τὴν σαπουνάδα, καὶ τὰς δέχεται εἰς τὴν παλάμην του.) Προτιμῶ νὰ καύσω τὴν φούσκαν εἰς τὴν παλάμην μου. Ὀλιγώτερον μὲν θὰ κροτήσῃ, ἀλλὰ τὸ πείραμα θὰ εἶναι ἀσφαλέστερον, καὶ θὰ τὸ ἴδῃτε καλῆτερα. (Ὁ καθηγητὴς ἀνάπτει φούσκαν εἰς τὴν παλάμην του.) Εἶδετε καὶ ἡκούσατε τὴν ἐκρηξίν; Βλέπετε λοιπὸν ὅτι τὸ δξυγόνον, ἂν καὶ μόνον του δὲν καίῃ καὶ δὲν ἐκρηγνύται, ἐρχόμενον ὅμως εἰς ἐπαφὴν τοῦ ὑδρογόνου, ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ δαπανᾷ ὅλην του τὴν δύναμιν εἰς τὸ νὰ καταστρέψῃ τοῦ ὑδρογόνου τὰς ιδιότητας.

Ἐξ ὧσων σὰς εἶπα λοιπὸν, ἐλπίζω ὅτι ἐνοήσατε τὴν σχέσιν τοῦ νεροῦ πρὸς τὸν ἀέρα καὶ πρὸς τὸ δξυγόνον. Διατί τὸ ποτάσιον ἀναλύει τὸ νερόν; Διότι ἀπαντᾷ ἐκεῖ δξυγόνον. Τίς εἶναι ἡ οὐσία ἥτις ἐξέρχεται ὅταν ῥίπτω τὸ ποτάσιον εἰς τὸ νερόν; Εἶναι τὸ ὑδρογόνον, διότι τὸ δξυγόνον συνδέεται μετὰ τοῦ ποτασίου, καὶ οὕτω τὸ ὑδρογόνον μένει ἐλεύθερον καὶ καίει. Τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ ποτασίου ἀναλύον τὸ νερόν, ἂν θέλετε αὐτὴν τὴν σταγόνα τὴν σχηματισθεῖσαν ἐκ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου, ἀπορροφᾷ τὸ δξυγόνον ὅσον τὸ κηρίον ἀπερρόφησεν ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ἐλευθεροῖ τὸ ὑδρογόνον. Ἀκόμη περισσότερον ἂν λάβω ὀλίγον πάγον, καὶ θέσω ἐπ' αὐτοῦ ὀλίγον ποτάσιον, ἡ θαυμασία συγγένεια ἥτις ὑπάρχει μετὰ τοῦ ὑδρογόνου καὶ τοῦ δξυγόνου εἶναι τοιαύτη, ὥς ὁ πάγος θ' ἀνάψῃ τὸ μέταλλον. Θὰ σὰς δείξω καὶ τοῦτο τὸ πείραμα διὰ νὰ ἴδῃτε πόσον τ' ἀποτελέσματα δύνανται νὰ τροπολογῶνται ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Ἰδού· τὸ ποτάσιον καίει εἰς τὸν πάγον, καὶ παράγει ὡς μικρὸν ἡφαίστιον.

Εἰς τὴν προσεχῇ ἡμῶν συνδιάλεξιν, ἀφ' οὗ σὰς εἰδείξα τὰς ἀνωμαλίας ταύτας, καθήκόν μου θὰ θεωρήσω νὰ σὰς ἐξηγήσω ὅτι κἀνὲν τῶν ἀλλοκότων καὶ παραδόξων τούτων φαινομένων, καμμία τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐπιβλαβῶν τούτων ἐνεργειῶν δὲν παράγεται ὅταν καίωμεν ὄχι μόνον ἐν κηρίον, ἀλλὰ καὶ τὸ φωταέριον τῶν πόλεων, καὶ οἷαν δῆποτε καύσιμον ὕλην τῶν ἐσιῶν, σεβόμεναι τοὺς νόμους οὓς διαγράφει ἡμῖν ἡ φύσις.

A. P. PAKABNE.

Ἔπεται συνέχεια.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια· ἰδί πηλ. 613.

Θ'

Παρήλθον οὕτω δύο ἐβδομάδες, καὶ ὁ ἄς ἐξηκολούθει νὰ πλέῃ ἡ *Ρόζα Μαρία*. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο ἤδη ψυχροτέρα ἀφ' ὅτου εἶχον περάσει τὴν νῆσον τῶν ἄρκτων (Βέρεν-Εἰλανδ), ἥτις φαίνεται οἷονεὶ ἀποκεκομμένη ἀπὸ τῆς Σπιτζεβέργης καὶ ἦν ἀνεκάλυψεν ὁ Ὀλλανδὸς Βάρεντζ. Ὅτε διήρχετο ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον, ὁ Μαρσέλ, προσπαθὼν νὰ διακρίνῃ τὴν μαύρην τῆς νήσου κορυφὴν, ἦν ὁ Βάρεντζ ὠνόμασε Ἰάμμερσβεργ, ἦτο ὁρος τῆς ἀθλιότητος, ἐνεθυμήθη ὅτι ἐκεῖ ὀλίγον ἔλειψεν ὁ μέγας Νέλσων νὰ γείνῃ βορὰ ἄρκτου. «Ὅπόσον διαφορετικὴ ἴσως θὰ ἦτο τὰ νῦν ἡ τύχη τῆς Γαλλίας, διελογίζετο, ἂν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του ὁ ἥρωας τοῦ Ἀβουκίρ καὶ τοῦ Τραφαλγάρ, ὁ βάρβαρος καταστροφῆς τοῦ στόλου τῆς Κοπεγχάγης, ἤθελε συντριβῇ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ὑπερβορείου τέρατος!»

Πρῶτον τινὰ τὸ ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ τοῦ πλοιάρχου θερμόμετρον κατέβη αἶφνης πολλοὺς βαθμούς. Ὁ ἄνεμος ἤρχισε νὰ πνέῃ βίαιος καὶ ψυχρὸς καὶ ὀλίγον παρέκει ἐφαίνοντο ἐπιπλέοντες ὄγκοι ἐστρογγυλωμένοι, ὡς δέρματα λευκὰ ἐπὶ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων.

— Ἀ ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Τρομπὼν, δὲν σοῦ φαίνεται πῶς εἶνε κοπάδι; Μήπως κἀνένας καλὸς βοσκὸς τῆς Σπιτζεβέργης μᾶς φέρει κρέας; Καλῶς νὰ δρίσῃ. Ἡρχίσα νὰ βαρύνωμαι τὰ ξύγγια τοῦ Κ. Βανσκέπ καὶ ἐπεθύμησα καμμίαν κοτελέτα.

— Καλὴ κοτελέττα, ἔννοια σου, ὑπέλαβεν ὁ Λάξ. Εἶνε οἱ πρῶτοι πάγοι αὐτοὶ ὅπου βλέπεις, φίλε μου. Ὡς ἐδῶ καλὰ πάμε, ἀλλὰ ἂν ἔλθουν καὶ οἱ δεῦτεροι! — Ἀν καὶ πολλὰ πολλάκις γαλλικὰ πλοῖα ἐπλευσαν μέχρι τῶν πολικῶν χωρῶν, ἂν καὶ ἤδη κατὰ τὸν δέκατον ἐβδομον αἰῶνα αἱ γαλλικαὶ φρεγάται ἐφθασαν μέχρι τῆς Σπιτζεβέργης ἵνα ὑπερασπισθῶσι τοὺς γάλλους ἀλιεῖς κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τόσοι γάλλοι θαλασσοπόροι ἐξηρεύνησαν τὰ μέρη ἐκεῖνα, οὐδὲν ἦτον ἡ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν δύναται νὰ δηλώσῃ

ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων φαινομένων τῶν χωρῶν ἐκείνων εἰμὴ διὰ τῆς ἐκφράσεως ἐπιπλέοντες πάγοι. Οἱ Ἀγγλοὶ ἀπ' ἐνεντίας διὰ δεκατεσσάρων δικθόρων ἐκφράσεων δηλοῦσι τὰ διάφορα σχήματα καὶ τὰς διαφόρους κινήσεις τῶν τοιούτων πάγων.

Ἡ *Ρόζα Μαρία* ὠλισθαίνεν ἐλαφρῶς τὸ πρῶτον μετὰ τὸν τῶν πάγων τούτων, οἵτινες ἐκυλινδοῦντο εἰς τὰ πλευρά της ὡς μεγάλαι σφαῖραι χιόνος ἢ ὡς ἀεροπόρα σφαιρώματα καὶ κατ' ὀλίγον ἐτήκοντο τριβόμενοι πρὸς τὰ κύματα. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ συνήντησεν ἄλλους ὄγκους ὑψηλοτέρους καὶ πλατυτέρους, ὁμοίους πρὸς γρανίτην. Κατ' ἐκείνων ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ προσεράξῃ, δύο δὲ ναῦται τοποθετημένοι ἐκατέρωθεν τοῦ πλοίου κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀπομακρύνωσι διὰ μακρῶν δοράτων. Ἐνίοτε μάλιστα τῇ αἰτῇ τοῦ Λάξ, ὅστις ἴστατο εἰς τὸ πηδάλιον, ἡ *Ρόζα Μαρία* ἤλλαζε διεύθυνσιν ἵνα τοὺς ἀποφύγῃ.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν διήρκεσεν ἡ πολύμοχος αὕτη ἐργασία. Νέφη σκοτεινὰ ἐκάλυπτον τὸν οὐρανὸν, τὰ ὁποῖα ποῦ καὶ ποῦ διεπέρα ἀκτίς τις ἡλίου, κιτρίνη ὡς ἔλασμα ὀρειχάλκου. Ἄνεμος δυνατὸς ἀνεσθήκωνε τὰ κύματα καὶ ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν ἰστίων. Ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τοῦ πλοίου ἠκούετο ὁ ἀπαίσιος ψίθυρος, ὁ τόσον λυπηρὰν αἴσθησιν ἐμποιῶν εἰς ἐκείνους, οὓς οἱ γηραιοὶ ναυτικοὶ ὀνομάζουσι *ραῦτας* τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, ἔτριζε δὲ ὀλόκληρον τὸ σκάφος ὡς οἰκία ὑπὸ σεισμῷ δονιζομένη.

Ὁ Μαρσέλ παρετήρει μετὰ προσοχῆς ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ πηδαλίου, ἐνίοτε δὲ συμμετεῖχε τῶν χειρισμῶν. Ἡ Καρίνα εἶχεν ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτωνά της, ἐνίοτε δὲ μόνον ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ σιγῇ παρετήρει τὸν ἄσκον σύντροφόν της. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην τρικυμίαν κατεῖχε τὰς δύο νεαρὰς καρδίας ἅμα μὲν ἡ ἰδέα τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἅμα δὲ τὸ συναίσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης. Καὶ ὁ Μαρσέλ καὶ ἡ Καρίνα χωρὶς νὰ τὸ νοῶσι ἤθελον νὰ βλέπωνται, ἀμφοτέροι δι' ἐνὸς βλέμματος ἐκοινωνοῦν πρὸς ἀλλήλους τὰ ἀγνά των αἰσθήματα.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐφθασαν πλησίον εἰς ὄγκον πάγου τεράστιον. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ μεγάλου ἰστού ὁ δξυδερχὴς ὀφθαλμὸς τοῦ γέρω Λάξ δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς διαστάσεις του. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀπεράντου τούτου παγετῶνος (field) ἠνοίγετο ἀκανόνιστον πέρασμα ἐκτάσεως πέντε ἢ ἑξὶ μιλλίων, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο διευθυνομένον μακρὰν πρὸς δυσμὰς, πρὸς ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέρος, ὅπου ἤθελεν ὁ πλοῖος νὰ διευθύνῃ τὸν πλοῦν. Ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος καὶ πυκνὴ δμίχλη, ὁποῖαν μόνον εἰς τὰς βορειοτάτας χώρας δύναται τις νὰ ἴδῃ, ἐπέπεσεν αἶφνης ἐπὶ τοῦ στερεώματος καὶ διὰ παχυτάτου πέπλου κατε-

κάλυψε καὶ θάλασσαν καὶ ὀρίζοντα. «Πλοῖαρχε εἰς τ' ἀνοικτά! ἐφώνησεν ὁ Λάξ. Ἄς στιγγάρουν τὰ πανιά. Δὲν ἤμποροῦμεν ἄλλο τίποτε νὰ κάμωμεν ὡς νὰ ξανοίξῃ αὐτὸς ὁ βρωμώκαιρος.»

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Λάξ ἐξετελέσθη. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ *Ρόζα Μαρία* ἔμεινεν εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἀνοικτοῦ περάσματος. Τὴν πρῶτην ἐπανῆλθε. Ὁ ἥλιος εἶχε διασχίσει τὰ νέφη καὶ ἠδύναντο τις πλέον νὰ διακρίνῃ καθαρά. Ὁ ἄνεμος ὅμως ἐξηκολούθει νὰ ἦν ἐναντίος, καὶ διὰ τοῦτο συχναὶς ἠναγκάζετο τὸ πλοῖον ν' ἀλλάσῃ διεύθυνσιν.

Ὅκτὼ ἡμέρας διήρκεσεν ὁ διάπλους. Σπανίως μόνον ἐφαίνετο ὁ ἥλιος ἢ κατέπαυεν ὁ ἄνεμος, ἔπειτα πάλιν σκότος καὶ ἄνεμος καὶ χιὼν καὶ νέοι χειρισμοί. Τρεῖς ἢ τετράκις τὸ πλοῖον διέκοψεν ἕνεκα τοῦ σκότους τὴν πορείαν του. Καὶ τότε οὐδαμοῦ ἐφαίνετο παρήγορον φῶς· οὐδὲν ἄστρον ἐλαμπεν εἰς τὸ στερέωμα. Δὲν ἤκουες εἰς τῆς ἀπαισίας ἐρήμου τὰ θάθη εἰμὴ τὸν μυκηθμὸν τῶν κυμάτων, ἅτινα συνετρίβοντο ἐπὶ τῶν πάγων ὡς ἐπὶ θράχων γρανιτικῶν καὶ, ἐνίοτε, τὴν ὀξεῖαν φωνὴν ἀγρίου τινὸς πτηνοῦ ἢ τὸ στέναγμα μικρᾶς φώκης ἀναζητούσης τὴν μητέρα.

«Τί πέρασμα! ἔλεγεν ὁ Βλονδῶ, *longo y estrecho como anno malo*, μακρὸν καὶ στενὸν ὅσων τὸν κακὸν χρόνον!» Καὶ ὅμως δὲν εἶχε διαταραχθῇ ἡ ἡρεμία τῆς ψυχῆς του· ἐκάπνιζε μόνον ὀλίγον πλειότερον τοῦ συνήθους. «Ὁ καπνὸς, ἔλεγεν, εἶνε ὁ φίλος τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσοι τὸν κατηγοροῦν δὲν ἡξεύρουν οἱ ἀνόητοι πόσον εἶνε χρήσιμος εἰς τὸν ναύτην.»

— Πρεσβευτὴς τις δ' Ἰωάννης Νικὸτ, τῷ εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὁ Μαρσέλ, τὸν εἰσήγαγε πρῶτον εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν ὁ ἐνδοξος εὐπατρίδης Βάλλερ Ῥάλαιγ.

— Πρεσβευτὴς καὶ εὐγενὴς! ἔχει λοιπὸν τίτλους εὐγενείας καὶ ὁ καπνός. Εὐγε Νικὸτ καὶ Ῥάλαιγ. Πρὸς τιμὴν σας θὰ καπνίσω αὐτὴν τὴν πίπαν καὶ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸ ὄνομά σας.

Ὅταν δὲν εἶχεν ὑπηρεσίαν ὁ Μαρσέλ ἐλάμβανε παρὰ τῆς Καρίνας τὴν ἄδειαν νὰ μένῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἐκεῖ παρὰ τὴν θερμάστραν, ἐν ᾗ ἐκαίοντο γασάνθηρες καὶ ὑπὸ τὸ φῶς κρεμαστοῦ λύχνου, ἦν ἔσειεν ἀδιακόπως ἡ θαλασσοταραχὴ, ἀνεγίνωσκον ἢ συνδιέλογοντο.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων οἵτινες περιέσφιγγον τὸ πλοῖόν των, ὠμίλουν περὶ τῶν ὀρεκίων τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Σουηδίας κοιλάδων, ὑπὸ βαρὺν καὶ ὀλοσκότεινον οὐρανὸν ἐνεθυμοῦντο τὸ λαμπρὸν φῶς καὶ τὰς πορφυροχρῆσους ἀκτῖνας τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Ἦκουον νὰ συγκροῶνται οἱ ἄνεμοι καὶ νὰ στενάζωσι συνετρίβόμενα τὰ κύματα καὶ ἀνεγίνωσκον ἀρμονικὰς στροφὰς δὲν ἡξεύρω τίνας ποιητοῦ... Πολλάκις ἐκρούωνεν ἡ κόρη καὶ ἐπλησίαζε πλειότερον εἰς τὴν θερμά-

στραν και περιετυλίσσετο κάλλιον με τὸν ἐπεν-
δύτην της, ἀλλ' ὅταν ἐβλεπε τὸν Μαρσέλ ν' ἀ-
νησυχῇ διὰ τὰ κινήματα ταῦτα, ἤρχιζε νὰ γελᾷ
καὶ ἐντρέπετο διότι ἦτο τόσο δύσριγος.

Εἰς τὴν Σπιτζεβέργην τὸ θέρος οὐδέποτε ἀ-
ναβαίνει τὸ θερμόμετρον πλέον τῶν δύο ἢ τριῶν
βαθμῶν ὑπὲρ τὸ μηδενικόν. Ἀλλ' ὁ τότε πνέων
βόρειος ἀνεμος τὸ εἶχε κάμει νὰ καταβῇ πέντε
βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενικοῦ.

Ἐν τούτῳ ὁ Λάξ καθήμενος πλησίον εἰς
τοὺς ναύτας ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ πρώτη αὕτη
δυσκολία δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀποθαρρύνῃ, ὅτι
τὸ πέρασμα, τὸ ὁποῖον διήρχοντο, τοὺς ἤγε
πλησίον εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐνθα θὰ ἦτο πλέον εὐ-
κολος ὁ πλοῦς, ὁ καιρὸς εὐνοϊκὸς καὶ πιθανὸν
ὅτι ἔκαμνον λαμπρὰν ἀλυσίαν.

Οἱ πλεῖστοι ἤκουον ἡσυχῇ καὶ εὐέλπιδες. Ὁ
Τρομπὼν ἐβλασφήμει καὶ ἐψιθύριζε.

Τὴν ὀγδόην ἡμέραν εἶχον πλέον ἐντελῶς διέλ-
θει τὸ πέρασμα καὶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ἀνοικτὸν
πέλαγος. Ὡς ὁ γέρον Λάξ εἶχε προείπει ὁ και-
ρὸς ἦτο καλλίτερος, ὁ οὐρανὸς αἴθριος καὶ ἐφαί-
νετο μακρὰν ἀμυδρῶς λευκὴ γραμμὴ, ἡ κορυφὴ
τῶν χιονοσκεπῶν ὄρεων τοῦ Bell-Sound.

Οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ὄντες κατάκοποι
ἵσταντο ἀκίνητοι ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, τυλιγ-
μένοι με τοὺς μανδύας των, ἄλλοι κοιμώμενοι,
ἄλλοι σιγηλοί.

«Τί διαβολοτέχνη! ἀνέκραξεν ὁ Τρομπὼν μετὰ
φωνῆς ἀγρίας, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τοὺς Ἀγγλους!
Αὐτοὶ εἶνε οἱ αἵτιοι ὅπου κυλιοῦμαι ἐγὼ τώρα
εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν! Ἄν δὲν ἐμπόδιζον τὸ
ἐμπόριο τῶν κήρων, τὸ ἐντιμότερον ἐμπόριο
ὅπου εὐρίσκεται, θὰ ἤμουν τώρα εἰς τὴν Ἀφρικὴν
εἰς τὰς Ἀντίλλας, θὰ εἶχα ζέστη καὶ παράδες
τώρα....»

Ἐν τῷ ἔλεγε ταῦτα ἀναμιμνησκόμενος τὸ πα-
λαιόν του ἔργον, εἶδε πλησίον του τὸν Φρισκὲ
κρατοῦντα ἀγγεῖον πλήρες καπνίζοντος καφφέ.
«Ἐλα ἐδῶ, μικρὲ μου», τῷ εἶπε με γλυκύτητα.
Ὁ ναυτοπαῖς ἐπλησίασε.

Εἶσαι καλὸ παιδί, Φρισκὲ· τὸ μάτι σου εἶνε
ὅλο σπέρτο καὶ τὸ πρόσωπό σου μοιάζει ὅσον τὸ
μῆλο. Σὲ μαλὼνω καμμίαν φορὰ, ἀλλὰ διὰ τὸ
καλὸ σου. Τί ἔχεις αὐτοῦ, καφφέ; Δός μου ἡ-
γάκι, παιδί μου, θὰ μοῦ κάμῃ καλὸ.

Δὲν ἤμπορῶ, ἀπήντησεν ὁ Φρισκὲ, εἰς θν
ἔκαμνεν ἐντύπωσιν ὁ καλὸς τρόπος τοῦ Τρομπὼν,
εἶνε ὁ καφφὲς τῆς Κυρίας Καρίνας, ἡ ὁποία με
περιμένει.

Δός μου ἡγάκι σου λέγω!

Ὁ Φρισκὲ ἐντρομος ἤθελε νὰ φύγῃ
«Ἄ! φειδάκι, τῷ λέγει ὁ Τρομπὼν, λαμβά-
νων αὐτὸν με τοὺς χονδρούς του δακτύλους ἀπὸ
τοῦ βραχίονος, φεύγει, δὲν σέβεται τοὺς μεγα-
λητέρους σου, νομίζεις ὅτι κατὰ εἶσαι ἐπειδὴ ἔ-
γινες τὸ σκυλάκι αὐτῆς τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ

κύρ Μαρσέλ. Καλὰ! Πάρε λοιπὸν διὰ σέ, πάρε
διὰ τὸν υποπλοίαρχον, πάρε διὰ τὴν κυρά σου,
πάρε. . . . Κλαῖς, δειλέ. . . . πάρε καὶ διὰ
τὰ κλάματά σου.» Καὶ ταῦτα λέγων ἐκολάφιζεν
ἐπὶ τῆς παρειᾶς τὸ δυστυχὲς παιδίον, τὸ ὁποῖον
ἐκλαίεν ἐλεεινὰ καὶ προσεπάθει νὰ διαφύγῃ ἀπὸ
τῶν χειρῶν τοῦ ναύτου. Ἀλλ' ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ
ἔπεσε κατὰ γῆς. Τότε ὁ Τρομπὼν ἐπέπεσε πάλ-
ιν καὶ ἐκτύπη ὡς μανιώδης· ἐνόμιζε τις ὅτι βε-
βαίως θὰ ἐφόνευε τὸν δυστυχῆ Φρισκὲ. Οὗτος ἐ-
ξηκολούθει νὰ κραυγάζῃ γοερῶς, ἕως οὗ ἤκουσεν
εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τὰς κραυγὰς ὁ Μαρσέλ, ὅστις
τότε ἐμελέτα τὸν χάρτην τῆς Σπιτζεβέργης, καὶ
ἔτρεξε νὰ ἴδῃ. . . Εὐθὺς ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ λαίμο-
δέτου τὸν μανιώδη ἐκείνον καὶ τὸν ἔρριψε τρία
βήματα μακρὰν ὡς κορμὸν δένδρου, ἔπειτα ἔ-
λαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν ναυτοπαιδὰ καὶ
ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτωνίσκον του.

Ὁ Τρομπὼν ἡγέρθη τεταπεινωμένος καὶ μέ-
νεα πνέων.

Πλησίον του ἔκειτο μοχλὸς ἐργάτου (μπο-
τζεργάτου)· τὸν ἔλαβε, καὶ με αὐτὸν ἠθέλησε νὰ
καταδιώξῃ τὸν Μαρσέλ, ἀλλ' ὁ Δαμπελὲν καὶ
Φρανσουά τὸν ἐσταμάτησαν καὶ ἄλλοι δὲ ναῦται
μετὰ σπουδῆς παρεκώλυσαν τὸ κίνημα τοῦ Τρομ-
πὼν.

— Καλὰ, εἶπεν ἐκεῖνος, δὲν θέλω νὰ τὰ βάλω
με ὅλους σας, ἀλλὰ, μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπὸ τὰ
χέρια μου θὰ περάσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεσύρθη ὡς τίγρις πορευο-
μένη νὰ κρύψῃ ἐν τῷ σκότει τὰ τραύματά της,
καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν λέξιν δὲν ἐπρόφερε τὸ
στόμα του.

Ὁ Μαρσέλ παρέδωκε τὸν ναυτοπαιδὰ εἰς τὴν
Καρίναν καὶ διηγήθη εἰς αὐτὴν τὸ συμβάν.

— Θεέ μου, Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἐκεῖνη, εἶνε δυ-
νατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι τόσο βάρβαροι!
Ἐννοια σου, παιδί μου, μὴ κλαίης, θὰ σέ θερα-
πεύσωμεν καὶ θὰ σέ προστατεύσωμεν.»

Ταῦτα δὲ εἰποῦσα ἔχυσεν ψυχρὸν ὕδωρ εἰς λε-
κάνην, ἐνέβαψεν εἰς αὐτὴν κομμάτιον πανίου, ἔ-
πλυνε τοὺς κροτάφους τοῦ Φρισκὲ, τῷ ἔκοψε τὰ
μαλλία ἐκεῖ, ἐνθα ἔρρεε τὸ αἷμα, τῷ ἔδωκε νὰ
πίῃ ὀλίγον οἶνον διὰ νὰ συνέλθῃ καὶ ἀφ' οὗ ἐπέ-
δεσε τὰς πληγὰς του τὸν ἐκάθισε πλησίον εἰς
τὴν θερμάστραν.

Ἄν τὴν ἔβλεπες ἐκτελοῦσαν μετὰ τόσης φρον-
τίδος καὶ ἀκριβείας πάντα ταῦτα, θὰ ἔλεγες ὅτι
εἶνε νεαρά Ἀδελφὴ τοῦ Ἑλέους ἐν τῇ ἐξασκήσει
τοῦ ἱεροῦ της ἐπαγγέλματος.

Ὁ Μαρσέλ τὴν παρετήρει μετὰ τρυφερὰς συγ-
κινήσεως, ἀπεριόριστος δὲ ἦτο ἡ εὐγνωμοσύνη ἣν
πρὸς αὐτὸν εἰδείκνυε τὸ ὄρφανόν.

— Κακὴ δουλειά, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν
Μαρσέλ, ὅτε ἔμαθε πάντα ταῦτα· ἐφάρθη ὡς
τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ θὰ ἐμπλέξῃς με αὐτὸ τὸ
θηρίον. Ἐγὼ πταίω· ἔπρεπε νὰ ἀντισταθῶ εἰς

τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Κ. Βανσκέπ καὶ νὰ μὴ δεχθῶ
αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον εἰς τὸ πλοῖον.

— Μὴ σὰς μέλει, ἀπήντησεν ὁ υποπλοίαρχος·
εἶνε μόνος τοῦ εἵδους του ἐδῶ μέσα καὶ εὐτυχῶς
ἔχομεν ἀνθρώπους νὰ μᾶς βοηθήσουν κατ' αὐτοῦ.

— Ἐλπίζω, ἀλλὰ πρέπει ὅπωςδὴποτε νὰ προ-
σέχητε!

— Μείνατε ἡσυχος. Αἰσθάνομαι ἱκανὰς τὰς
δυνάμεις μου διὰ νὰ ὑπερασπίσω τὸν ἑαυτόν μου.
Ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται ὁ Λάξ· φαίνεται ὅτι ἔχει τι
σπουδαῖον νὰ μᾶς ἀναγγεῖλῃ.

XAVIER MARMIER

Μίλος τῆς Γαλλίας· Ἀκαδημαί.

*Ἐπεται συνέχισ.

Ἡ ἐπομένη πραγματεία ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Δ^{ου} Duren-
furth ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τοῦ γερμανικοῦ κράτους» τῇ
ἐκδομένῳ ὑπὸ ἐταιρίας ἐκ 4000 μελῶν ἀπαρτιζομένης,
καὶ σκοπούσης τὴν διάδοσιν γνώσεων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ
λαοῦ. Τὴν μετάφρασιν τῆς καλῆς ταύτης πραγματείας, γρα-
σεῖσθαι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ὀφείλομεν εἰς τὸν κ. Σ.
Μηλιαράκη· ἐκρίναμεν δὲ ὡφελίμων τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς
διότι συνεχῶς ἀναγινώσκουμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἡ νό-
σος εὐλογίᾳ κατὰ μικρὰς ἐστίας νέμεται διάφορα ἐκείστοτε
μέρη τῆς Ἑλλάδος. Σ. τ. Δ.

Ο ΝΕΟΣ ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

Ὑπάρχουσι πολλαὶ νόσοι ἐγγράττουσαι βα-
θεῶς, ἔστιν ὅτε καὶ ἀνεξάλειπτως τὰ ἔχνη
τῆς διαβάσεως των ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος.
Οὕτως αἱ χοιράδες (κοιν. χελώνια), ἡ ἀρθρίτις
(κ. ρευματισμὸς, ποδάγρα), ὁ καρκίνος, ἐξανθή-
ματά τινα, διαφθεύουσιν οὐχὶ σπανίως κάκιστα
τὸ ἡμέτερον δέρμα, τὰς σάρκας καὶ τὰ ὅσθα,
καὶ διαστρέφουσι τὴν ὀραίαν τῶν μελῶν τοῦ σώ-
ματος συμμετρίαν. Ἡ χειρίστη ὁμῶς πασῶν τῶν
νόσων, ἡ προσβάλλουσα τὰ τε ἔσω καὶ ἔξω τοῦ
ἀνθρωπίνου σώματος, εἶνε ἡ εὐλογία. Ἡ νόσος
αὕτη ἡ τέως θεωρουμένη ὡς ἀποβαλοῦσα τὸν
ἐπίφοβον καὶ τρομερὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, κατὰ
τὸν τελευταῖον γαλλο-γερμανικὸν πόλεμον ἐπε-
χείρησε νέαν καταστρεπτικὴν ὁδοιπορίαν περὶ
ὅλην τὴν οἰκουμένην. Διὸ καὶ ἀπαντῶμεν πάλιν
ἐν ταῖς ὁδοῖς στίφη διεσπαργμένων καὶ βοθηροει-
δῶν προσώπων, ἅτινα οἱ γέροντες ἐξ ἡμῶν ἀνα-
μιμνήσκονται ὡς καθημερινὰ συναντήματα τῆς
νεανικῆς αὐτῶν ἡλικίας.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νόσων τῆς ἀνθρωπότητος
τὸ περὶ εὐλογίας ζήτημα εἶνε ἐκ τῶν ἀρχαιοτά-
των καὶ δεινοτάτων. Οὐδεμία ἄλλη νόσος, οὔτε
πόλεμος ἐπιφέρει μεγαλύτερον ταύτης ὄλεθρον.
Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων της κατὰ τὰ ἔτη 1870
— 72 ὑπολογίζεται εἰς πλείονα τῶν 400,000
μόνον ἐν Γερμανίᾳ.

Ἡ Κίνα καὶ αἱ ἀνατολικαὶ Ἰνδία θεωροῦνται
ὡς αἱ ἀρχικαὶ οὐχ ἥττον δὲ καὶ ὡς αἱ σημεριναὶ
παραγωγαὶ τῆς νόσου ἐστία. Ἡ Εὐρώπη γινώσκει
τὴν εὐλογίαν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΣΤ' αἰῶνος,

ἡ δὲ Ἀμερικὴ καὶ τὴν δεχθῆ αὐτὴν ὅπως
καὶ ἄλλα τοιαῦτα φιλοδωρήματα περὶ τὸ 1518.
Αὐτόθι δὲ, ἐπανειλημμένως ἐπιδημῆσασα ἡ εὐ-
λογία, ἐπήνεγκε φοβερωτάτας καταστροφάς, ἐ-
ξαφανίσασα ὁλοκλήρους φυλάς ἰθαγενῶν· μόνον
ἐν Μεξικῷ κατὰ τὸ ἔτος 1520 ἀφῆρπασε περὶ
τὰ 3,000,000 ἀνθρώπων. Κατὰ τὸν ΙΗ' δὲ αἰῶνα
ἡ ἐτησία διὰ τῶν εὐλογιῶν προξενουμένη ἀπώ-
λεια τῶν ἀνθρώπων μόνον ἐν Εὐρώπῃ ὑπολογί-
ζεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς ἡμισὺ ἐκατομύριον,
δηλ. εἰς ἀριθμὸν ἴσον περίπου πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν
ἐπιδημιῶν τῆς χολέρας ἀφαρπαζομένους. Παρα-
τηρητέον δ' εἰς ταῦτα, ὅτι τότε ἡ Εὐρώπη ἦτο
ἀραιῶς κατοικημένη, μόλις ἀριθμοῦσα τὰ δύο
τρίτα τῶν σημερινῶν αὐτῆς κατοίκων.

Εἰς τί συνίσταται ἡ οὐσία τοῦ ἰοῦ ἡ δηλη-
τηρίου τῆς εὐλογίας καὶ πῶς εἰσδύει εἰς τὸ σῶμά
μας μένει αἰνιγμα. Ἀφέντες τὰς ὑποθέσεις, ἂν
ἡ οὐσία αὕτη συνίσταται εἰς κύτταρα μικροσκο-
πικῶν παρασιτικῶν ὀργανώσεων, τῶν κληθεῖσιν
μικροκόκκων κατὰ Hallier, ἢ ἄλλων ὀργανικῶν
πλασμάτων κατὰ K. Weigert καὶ Ferd. Cohn,
ἐξετάσωμεν ἀκριβεστερον τὰ τῆς εὐλογίας.

Τῆς νόσου ταύτης διακρίνομεν τρεῖς ἰδίας
μορφάς, τὴν γνησίαν εὐλογίαν, τὴν τροποπε-
ποιημένην καὶ τὴν ψευδῆ ἢ ἀνεμοεὐλογίαν, καὶ
θεωροῦμεν πάσας ὡς τρεῖς διαφόρους ἀλλήλων
νόσους. Περὶ τῆς τελευταίας δὲν ἐπέσθησαν ἄχρι
τοῦδε οἱ ἱατροὶ ἂν ἔχῃ κοινόν τι μετὰ τῆς γνη-
σίας εὐλογίας, καίτοι ἀμφοτέραι τὰ μέγιστα ὁ-
μοιάζουσιν ἐξωτερικῶς.

Ὡς πρὸς τὴν γνησίαν δὲ καὶ τὴν τροποπεποι-
μένην εὐλογίαν ἐγένετο παραδεκτὸν, ὅτι κατὰ τὴν
σφοδρότητα καὶ διάρκειαν τῆς πορείας αὐτῶν
εἰσὶ διάφοροι μορφαὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης νόσου
τῆς χαρακτηριζομένης διὰ πυρετοῦ καὶ δι' ἀπεί-
ρων ἐφ' ὅλου τοῦ δέρματος ἐκφυομένων ἐμπύων
φυσαλίδων, προπάντων δὲ διὰ τῆς μεγάλης αὐ-
τῆς μολυσματικότητος ἢ κολλητικότητος. Διότι
μόλις συμβῇ κορύσμά τι ἐν τινι τόπῳ καὶ πάλ-
ιν καὶ νέον ἀναφαίνεται εἰς τὰ πέριξ, ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ τοῦ προσβληθέντος, οὐχὶ σπανίως δὲ εἰς τὸ
ἀντίθετον ἄκρον τῆς ὁδοῦ ἢ τὸ ἐγγὺς χωρίον.
Τίς δύναται πάντοτε νὰ παρακολουθήσῃ τὸ πο-
λύπλοκον νῆμα τοῦ μολυσμοῦ, τὰς ὅλως ἰδιαί-
ζουσας ὁδοὺς τῆς ἐπιμιξίας; Τὰ κορύσματα
αὐξάνονται μέχρις οὗ μολυνθῇ μέγας κύκλος·
ὁ κοινωνῶν μετὰ νοσοῦντος καὶ ἔχων διάθεσιν
πρὸς τὴν νόσον ταύτην, προστίθεται εἰς τὸν ἀ-
ριθμόν. Οὕτως ἀφ' ἑνὸς καὶ μόνου οἴκου ἢ ἀφ' ἑ-
νὸς προσώπου εἶνε δυνατὸν, εὐνοϊκῶν οὐσῶν καὶ
τῶν περιστάσεων, νὰ ἐπεκταθῇ ἡ νόσος εἰς με-
γάλην περιφέρειαν. Μέγαν ὄλεθρον ἐπιφέρει ἡ εὐ-
λογία εἰς τὰ θηλάζοντα βρέφη, οὕτως ὥστε ἐξ
400 μὴ ἐμβολισθέντων καὶ προσβληθέντων ἐνα-
πομένει μόνον τὸ ἡμισυ. Μετ' αὐτὰ ὑπόκεινται
εἰς τὴν προσβολὴν πρόσωπα μεσόκοπα, ὡς ἐπὶ

τὸ πολὺ ἔγκυτοι καὶ λεγῶν, γυναῖκες πλείονες τῶν ἀνδρῶν· γέροντες ὑπὲρ τὰ 50 γεγονότες σπανιότερον.

Τὸ φάσμα τῆς τροποποιημένης ἢ νόθου εὐλογίας (εὐλογιοειδοῦς) εἶνε ἐλπίς, ὅτι θὰ ἐκλίπη ποτὲ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τῆς ἐπιστήμης. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἰεννέρου ἐνόμισαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ἐθρίαμβευσαν κατὰ τῶν εὐλογίων. "Ὅταν ὅμως μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν ἤρξαντο ἀναφανόμενα εἰς ἡδὴ ἐμβολισθέντας πρῶτον μὲν σποράδην, εἶτα δὲ πικνότερον ἐξανθήματα ἀξιοσημειώτου ὁμοιότητος πρὸς τὰ τῆς εὐλογίας εἶπον πρὸς τιμὴν τοῦ ἐμβολισμοῦ διὰ δαμαλίδος, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὅλως νέα δῆθεν νόσος. Οἱ ἱατροὶ κατέφυγον εἰς λεπτομερεστάτας διακρίσεις, διαίρεσαντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νόσον εἰς δύο. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ ἐμβολισθὲν διὰ δαμαλίδος δὲν εἶνε ἐξησφαλισμένος διὰ παντὸς τοῦ βίου κατὰ τῶν εὐλογίων· μετὰ παρέλευσιν ἀορίστου ἀριθμοῦ ἐτῶν προσκτᾶται ἐκ νέου τὴν εὐπάθειαν εἰς προσβολὴν, ἡπιωτέραν ὅμως, ἢ τοῦ σώματος διελθόντος ἥδη τεχνητῶς διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ προσομοίαν νοσηρὰν ἐπεξεργασίαν. Ἡ ἀσφαλεστέρα ἀποδείξις τῆς ὁμοιότητος τῶν ἀνωτέρω μορφῶν τῆς εὐλογίας εἶνε τὸ ὅτι αἱ καλούμεναι νόθοι εὐλογίαι συμβαίνει οὐχὶ σπανίως νὰ ἔχωσιν ἑκάστω θανατηφόρον, καὶ ἀναπτυσσόμεναι, εἶτε εἰς ἐμβολισθέντας εἶτε εἰς μὴ, προκαλοῦσι διὰ τοῦ μολυσμοῦ ὅλα τὰ συμπτώματα καὶ πλήρη τὴν κακοήθειαν τῶν γνησίων εὐλογίων.

Τὴν τρίτην μορφήν τῆς εὐλογίας, τὴν ἀνεμοεὐλογίαν, ὑπέστησαν ἴσως οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νόσος εἶνε ἐκ τῶν συχνοτέρων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καίτοι δὲ μολυσματικὴ, εἶνε τοσοῦτον καλοήθης ὥστε οὐδεὶς ποτε ἀπέθανεν ἐξ αὐτῆς, ὅλη δὲ ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξόδου τῶν παιδῶν ἀπὸ τοῦ δωματίου.

"Ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω οἱ ἱατροὶ ἀποροῦσιν εἰς ποῖαν κλάσιν νὰ τάξωσι τὴν πρᾶξιν ταύτην νόσον. Τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀνεμοεὐλογία οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχει πρὸς τὰς γνησίας εὐλογίας, τὰς στενὰς αὐτῆς συγγενεῖς, διότι προσβάλλει ἀδιακρίτως ἀνεμβολίστους τε καὶ προσφάτως ἔτι ἐμβολισμένους, ἀποβάλλει τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ἐν τῇ ὁργανισμῷ τῶν ζώων ἐν γένει μία καὶ ἡ αὐτὴ νόσος δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ εἴτε καὶ ὅλην τὴν ἔντασιν αὐτῆς εἶτε καὶ ὅλως ἐξασθενωμένη. Ἐτι μᾶλλον δὲ φαίνεται συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς στενωτέρας ὁμοιότητος ὅλων ἐν γένει τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας τὸ πολλάκις παρατηρηθὲν γεγονός, ὅτι εἰς αἰθούσας νοσοκομείων περιπτώσεις ἀσήμενοι ἀνεμοεὐλογίας προσέκαλεσαν τὴν ἐκρηξίν γνησίων εὐλογίων.

Αὕτη αὕτη δὲ ἡ δοξασία τῆς στενῆς συγγενείας ὅλων τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας παρέσχε τὸ ἐνδόξιμον εἰς τοὺς ἐπιστήμονας νὰ κόψωσι διὰ παντὸς τὴν δύναμιν τῆς κακοήθους ταύτης νόσου. Δὲν θὰ προκαλέσθαι ἄρᾳ γε, εἶπον οὗτοι καὶ ἑαυτοὺς, ἐλαφροτέραν μορφήν εὐλογίας ὁ ἐμβολισμὸς διὰ λέμφου λαμβανόμενου ἐξ ἡπιωτέρας μορφῆς εὐλογίας, γινόμενος εἰς ἄνθρωπον μὴ προσβληθέντα ἐπὶ ἐκ ταύτης, καὶ δὲν θὰ προσφύλαξῃ ἐπομένως τὸ σῶμα κατὰ τῆς προσβολῆς ὑπὸ μορφῆς εὐλογίας κινδυνώδους;

Ἐν Περσίᾳ, Ἰνδίᾳ καὶ Κίνᾳ ἡ θεωρία αὕτη ἐπεκράτει πρὸ πολλοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ χώρα οἱ ἱατροὶ ἐξετέλουν τὸν ἐμβολισμὸν ἐνθέτοντες ἐν τῇ ρινὶ τῶν ἀνθρώπων βάμβανκα ἐμπεποτισμένον δι' εὐλογιώδους ὕλης. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔλλην ἱατρός, ὁ *Εὐμαντουὴλ Τιμόνης*, εἰσήγαγε τὸν ἐμβολισμὸν δι' ἀνθρωπίνων εὐλογίων εἰς Κωνσταντινουπόλιν. Ἡ σύζυγος τοῦ τότε ἄγγλου πρεσβευτοῦ Λαίδου *Worthly Montague*, λαβοῦσα γινώσκιν τοῦ πράγματος δὲν ἐφοβήθη δοῦσα νὰ ἐμβολισῶσι τὰ ἱδία τῆς τέκνα (κατὰ τὸ 1720). Μετὰ δὲ τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐμβολισμοῦ ἐκήρυξε τὸν ἔπαινον αὐτοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀντηχῆσαντος καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐντούτοις δὲν δύναται τις νὰ δισχυρισθῇ, ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς ἐρρίξωσεν εἰς ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ· διετηρήθη ἀληθῶς μόνον εἰς μερίδα τινα ἀνεπτυγμένων καὶ εὐπόρων. Ἀλλ' ἦτο καὶ τὸ προφυλακτικὸν μέσον κινδυνώδες. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ *Heusler* ἐκ 400 εὐλογιώντων

1. Χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν σημειούμεν ὡς τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ ἱατροῦ τούτου ἐκ τοῦ συγγραμματος τοῦ Ἀνθίμου Μαζαράκη «Βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νήσου Κεφαλληνίας. 1843». «Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔκαμιν (ὁ Ἰάκωβος Πυλαρινὸς, ἱατρός), ὁμοῦ μὲ ἕτερον Ἕλληνα ἱατροδιδάσκαλον, τὸν *Εὐμαντουὴλ Τιμόνην*, τὴν ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν τῆς μεγάλης καὶ ἀνθρωποσωτηρίου ἀνακαλύψεως τοῦ κεντρώματος τῆς φυσικῆς εὐλογίας, ἥτις πρὸ τῆς δαμαλίδος ἔσωσεν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νόσου τόσα μυλλίονα ἀνθρώπους» σελ. 123. Κατωτέρω δὲ, σελ. 127. «Οἱ δύο οὗτοι ἱατροὶ εὐρεθέντες εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ ὃν καιρὸν μία Θεσσαλίς καὶ μία ἐκ Θεσσαλονίκης γυνὴ εἰς περιστάσεις φθοροποιοῦ ἐπιδημίας τῆς νόσου ἔκαμνον τεράστια διὰ τοῦ κεντρώματος, ἀφείρωσαν τὴν προσοχὴν τῶν καὶ ἐξετάσαντες εὖρον τὴν ἀνακάλυψιν σωτηριώδη. . . . Μία ἀλληλοδιάδοχος σειρά πειραμάτων ἐβεβαίωσε τὸν μὲν *Τιμόνην* νὰ γράψῃ κατὰ τὸ 1713 ὡς μαθητῆς καὶ μέλος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ὁξφόρτ πρὸς τὸν Ἄγγλον ἱατροδιδάσκαλον *Βόρδαρ* περὶ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, τὸν δὲ *Πυλαρινὸν* νὰ τὴν κοινοποιήσῃ πρὸς ἕτερον Ἄγγλον φυσιολόγον καὶ ἱστορικόν. τὸν *Γουλιέλμον Σερῶν*, ὅντα πρόξενον ἐν Σμύρνῃ, κ.τ.λ.». Ὁ *Πυλαρινὸς* ἐξέδωκε τότε καὶ πραγματεῖαν λατινιστῇ, ἐν ἣ πραγματευόμενος τὰ κατὰ τὸν ἐμβολισμὸν, ἀπέδιδε τὴν ἐφεύρεσιν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς. Λέγει δὲ ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπρόχωρησεν ἡ ἐφεύρεσις ἀπὸ χώρας εἰς χώραν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἐνθα ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἀπόκρυφος, μέχρι οὗ τρομερὰ προσβολὴ τῆς νόσου παρεκίνησε τὰς εἰδημόνας γυναικὰς διὰ τὸ κέρδος νὰ τὴν ἐφαρμόσωσι. Τότε λέγει ὅτι τὴν ἐδιδόχθη καὶ αὐτός. — Περὶ τοῦ ἱατροῦ *Τιμόνη* ἴδε καὶ «Πραγματεῖαν ἱατρικῆς ὑπὸ *Σεργίου Ἰωάννου*», ἐν Κων[σταντινῇ] 1818, ἐν σελίδι 310 καὶ ἐφεξῆς. Σ. Μ.

εἰς ἀπέθνησκον ἕνεκα τοῦ ἐμβολισμοῦ. Ἐν Γοττίγγῃ ἀπέθανόν ποτε 3 ἐπὶ 27. Ἐπειδὴ δὲ ἡδύνατο διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ δι' ἀνθρωπίνης εὐλογίας νὰ δοθῇ ἐφ' ἅπαξ ἡ ὥθησις πρὸς διάδοσιν τῶν γνησίων εὐλογίων, ἡ πρῶσις κυβέρνησις, ἀνακαλυφθέντος βραδύτερον ἐνεργοῦ τινος μέσου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, ἐτιμώρει τὸν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων εὐλογίων ἐμβολισμὸν διὰ τριμήνου φυλακίσεως.

Τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ μέσου τούτου ὁφείλομεν εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι πρόσωπα ἀμείλιστα εὐλογιώσας ἀγελάδας ἢ δαμάλεις δὲν προσεβλήθησαν ποσῶς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης εὐλογίας. Ἐκ τούτου δὲ παρακινήσεις καὶ ὁ ἄγγλος ἱατρός *Edw. Jenner* εἰς *Barkeley* ἡσχολήθη μετὰ ζήλου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν εὐλογίων. Μετὰ πολυτεῖς δὲ παρατηρήσεις ἐπέσθη, ὅτι ἅπαντες οἱ εἰς κοινωνίαν μετὰ πύου εὐλογιωσῶν ἀγελάδων ἐλθόντες ἔμενον προπεφυλαγμένοι κατὰ τῆς εὐλογίας. "Ὅτι λοιπὸν εὐτυχῶς κατὰ σύμπτωσιν ἐγένετο δὲν ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ καὶ ἡ τέχνη; Δὲν ἡδύνατο ἡ μεταφορὰ τῆς εὐλογίας τῶν ἀγελάδων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ γεννήσῃ νόσον προφυλάττουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δοληρίων ἀνθρωπίνων εὐλογίων;

Ὑπὸ τίνος ἀγίου αἰσθήματος κατελήφθη ἄρᾳ γε ὁ μέγας ἱατρός, ὅταν τῇ 14 Μαΐου 1796 ἐνεμβόλισεν ἐκ τῆς δι' ἀγελάδινου εὐλογίας μολυνθείσης χειρὸς τῆς γαλακτοπώλιδος *Σάβρας Nelmes* τὸν βραχίονα τοῦ ὀκταετοῦς *Jannes Phipps*; καὶ ποίας ἡδονῆς δὲν ἐπλήρωσε τὴν καρδίαν του ἡ ἐπιτυχία τῆς δοκιμῆς, ὅταν ἐμβολισθέντος τοῦ αὐτοῦ παιδὸς διὰ πύου γνησίας εὐλογίας κατὰ τὴν 1 Ἰουλίου, διήλθεν ἡ νόσος αὕτη ὅλως ἀβλαβῶς δι' αὐτοῦ;

Ὁ *Jenner* ἐξηκολοῦθη ἐπὶ μακρὸν ἔτι τὰ πειράματά του. Ἐνεμβόλιζε μεγάλους τε καὶ μικροὺς ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα, καὶ μόνον ὅταν ἐπέσθη τελείως περὶ τῆς ἀψευδοῦς προφυλακτικότητος τοῦ ἰοῦ τῆς δαμαλίδος εὐλογίας, τοῦ κληθέντος δαμαλίδος (*vaccine*), ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ 1798 τὰ πορίσματα τῆς πείρας του. Ἐνθουσιῶσα διεκήρυξεν ἡ πατρίς του, καὶ μετ' ὀλίγον ὅλη ἡ Εὐρώπη ἐπ' ἀνέλαβε, τὴν σωτήριον ἀνακάλυψιν. Ἡ βουλὴ ἀντήμειψεν αὐτὸν δι' ἐθνικῆς ἀμοιβῆς 30,000 λιρῶν στερλινῶν, καὶ πανταχοῦ ἐνθα ὑπῆρχε πολιτισμὸς ἐξυμνήθη τὸ ὄνομά του ὡς ἐνὸς τῶν μεγαλητέρων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ πρῶτον ἐν Βερολίνῳ ἐνεμβόλισε τῇ 4 Φεβρουαρίου 1800 ὁ διάσημος ἱατρός *Heim* διὰ λέμφου τὸν ὁποῖον ἡ πρῶσις περιγγίπισσα *Λουίζα Radziwill* ἐπρομηθεύθη ἐκ Λονδίνου. Ταχέως δὲ καὶ εἰς ὅλας τὰς πρωτευούσας πόλεις τῆς Εὐρώπης ἱδρύθησαν ἀλλεπαλλήλως ἐμβολιαστικὰ κα-

1. Ὁ διὰ δαμαλίδος ἐμβολισμὸς ἐν Ἑλλάδι εἰσῆλθεν κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως ἥδη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος

ταστήματα, ἐξ ὧν ἐλαμβάνετο ὁ λέμπος. Μάτην ἠντήχει ἡ κατηγορία ἰδιοτρόπων τινῶν ἱατρῶν κατηγορούντων τῆς δαμαλίδος ὡς συνεμβολιζούσης τι τὸ ζῶδες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, μάτην παρενέβαλλε προσκόμματα ἢ ἀποδοκιμασία τῶν δεισιδαιμόνων ἱερέων, οἵτινες ὅπως πρότερον περὶ τῶν κεραυναγωγῶν, οὕτω καὶ νῦν περὶ τοῦ ἐμβολισμοῦ ἔλεγον ὅτι εἶνε θρασεῖα παρέμβασις εἰς τὰ βουλεύματα τοῦ Θεοῦ! Πανταχοῦ ἡγάλλοντο ἐπὶ τῇ σωτηρίῳ ἐφευρέσει, ἐξ ἧς ἡ φρικωδέστερα τῶν πληγῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἔχασε τὸ κέντρον τῆς.

Πλὴν πρᾶγμα παράδοξον. Ἡδὴ κατὰ τὴν πρώτην δεκαετηρίδα ἀνεφάνησαν σποραδικαὶ προσβολαὶ εὐλογίας, αἵτινες τοῦ χρόνου προϊόντος ἐγίνοντο πολυπληθέστεραι, μέχρις οὗ ἕνεκα τοῦ πολέμου τοῦ 1870 ὁ φόβος τῶν εὐλογίων ἐξέπληξε σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένην. Περὶ τὰς 8,000 ἀπέθανον ἐν Βερολίνῳ, περὶ τὰς 5,000 ἐν Ἀμβούργῳ καὶ δὲν ὑπάρχει πολίχνιον τῆς Γερμανίας δυνάμενον νὰ καυχῇ, ὅτι ἀντέστη κατὰ τῆς νόσου.

Δὲν κέκτηται λοιπὸν ὁ ἐμβολισμὸς τὴν ἐλπίσθησαν προφυλακτικότητα καὶ σώτειραν ἐπίδρασιν; Καὶ εἶχον δίκαιον ὁ *Nitlinger* ἐν Βυρτεμβέργῃ καὶ ὁ *Arthur Lutz* ἐν Καίθῃ ἀποπειραθέντες ν' ἀποσπάσωσι τὸν στέφανον ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ μετώπου τοῦ Ἰεννέρου, ἔτι δὲ καὶ νὰ καταμεμφῶσι τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ ὡς ἀντικρὺς βλαβερᾶς, ὡς αὐτῆς οὐσίας τοῦ κυρίου αἵτιος τοσοῦτων κοκοήθων ἀσθενειῶν: χοιράδων, διφθερίτιδος, ὁστρακιάς, ἱλαρᾶς καὶ τύφου;—Ὁ *Jenner*, ὁ εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπὶ τῆς εὐδρας τοῦ κατηγορούμενου! Τὸ ἐμβολιαστικὸν νυστέριον αἷτιον τῆς πηρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους!

Ἐὰν πρὸς καταφανῆ ἀπώδειξιν τῆς σφαλερότητος τῶν ἀνωτέρω μορφῶν δὲν ἐξαρκεῖ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι καὶ ἀνδρεῖοι στρατιῶται ἔπρεπε νὰ εἶνε μεμολυσμένοι διὰ τοιούτων ἐκνευρίζουσῶν νόσων, εἰσέλθωμεν ἐγγύτερον πῶς εἰς τὰς διὰ τῆς χαλκοστόμου τυρσηνικῆς σάλπιγγος διασαλπασθείσας κατηγορίας καὶ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον αὐταὶ ἔχωνται ἀληθείας.

Ἐν πρώτοις θέλομεν συνομολογήσει, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῶν τρομερῶν ἐπιδημιῶν τῆς εὐλογίας συχνάκις ἀπετύγχανεν ὁ ἐμβολισμὸς, καὶ ἡ νόσος προσέβαλλεν ἐκείνους παρ' οἷς οὗτος δὲν ἠδουκίμησεν, οἵτινες ὅμως ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἐλευθέρους κατὰ πάσης ἀπὸ τῆς νόσου προσβολῆς. Τοιαῦτα δὲ περιστάσεις ἐπέφερον τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὸν ἐμβολισμὸν. Τὸ αἷτιον ὅμως τῆς μὴ εὐδοκίμησεως ἔκειτο ἄλλαχού.

1830. Μετὰ τὴν ἔλευσιν δὲ τοῦ Ὁθωνος, ἐξεδόθη διάταγμα «περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλίδος» τῇ 4 Ἀπριλίου 1835. Σ. Μ.

τὸ μὲν εἰς τὸν ἀνεπαρκῆ ἀποθησαυρισμὸν τῆς δαμαλίδος ὕλης, τὸ δὲ εἰς τὴν κακὴν αὐτῆς ποιότητα. Ἐκατοντάδες συνωθοῦντο καθ' ἑκάστην περὶ τοὺς ἱατροὺς πρὸς ἐμβολισμὸν· πῶθεν δὲ ἡδύναντο τότε οὗτοι νὰ λαμβάνωσι τὴν ὕλην; Καὶ αὐτὰ τὰ δημόσια ἐμβολιστικὰ καταστήματα τοσοῦτον κατεκλύζοντο ὑπὸ παραγγελιῶν, ὥστε ἡδυνάτουσαν νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς αὐτάς. Συχνότατα οἱ ἱατροὶ ἴσταντο κεναῖς ταῖς χερσὶν ἀπέναντι τῶν τεταμένων καὶ ἐμβολισμὸν ζητούντων βραχιόνων. Μετὰ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐπῆλθε καὶ ἐξασθένεσις τῆς πρὸς ἐμβολισμὸν ὕλης, διότι ἐξήτουν διὰ προσθήκης γλυκερίνης νὰ πληθύνωσι τὸ ποσὸν αὐτῆς, ὅπως πληθύνουσι τὸν ζωμὸν κρέατος ἐπιχέοντες ὕδωρ. Ἐὰν ἡ πολιτεία διὰ τῆς ἀνιδρύσεως ἐμβολιστικῶν καταστημάτων καὶ ἀγελαδοκομείων, ἐν οἷς ν' ἀνατρέφονται δαμάλεις εὐλογίῳσαι, ἐφορόντιζε περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀφθονίας λέμφου, ἥθελον ἐκλείψει αἱ μομφαὶ κατὰ τοῦ ἐλλειποῦς καὶ ἀνεπαρκοῦς τῆς ἐμβολιστικῆς ὕλης καὶ ἥθελον σωθῇ χιλιάδες θυμάτων.

Πρὸς τοῦτοις πρέπει νὰ δημολογήσωμεν καὶ τὸ ἑξῆς. Ἡ προφυλακτικὴ δύναμις τοῦ ἁπαξ μόνον γενομένου ἐμβολισμοῦ εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων δὲν διατηρεῖται δι' ὅλου τοῦ βίου, ἀν καὶ δι' ἄλλους ἔξαρκεῖ, πρᾶγμα ἀποδειχθὲν διὰ πολλῶν στατιστικῶν ἀπαριθμήσεων, καθ' ἃς πολὺ περισσότεροὶ μὴ ἐμβολισθέντες ἡσθένησαν καὶ ἀπέθανον ἢ ἐμβολισθέντες. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Breslau ἐπιδημίαν προσεβλήθησαν 40 μὲν τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν πρώτων, μόνον δὲ 13 ἐκ τῶν δευτέρων. Ὁ Πάπας μόνον ἐπαγγέλλεται τὸν ἀλάνθαστον, ἡ νόσος ὅμως εὐλογία οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Τὸ μόνον ἐνεργὸν προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῶν εὐλογιῶν εἶνε ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἐμβολισμοῦ, — ὁ ἀναδαμαλισμός.

Θέλετε καὶ ἀποδείξεις; ἰδοὺ. Ἐν τῷ πρωσικῷ στρατῷ, ἀπὸ τοῦ 1834, ἀφ' οὗ δηλ. χρόνου καθιερώθη εἰς αὐτὸν ὁ καταναγκαστικὸς ἐμβολισμός, μέχρι τοῦ 1852 ἐνεμβολίσθησαν 841, 402 ἄνδρες, τούτων δὲ εὐδοκίμως 457, 584. Ἐκ τούτων ἐν ὅλῳ ἀπέθανον 4 ἐξ εὐλογίας. — Κατὰ τὸ ἔτος 1867 ἐνεμβολίσθησαν ἐν γένει ἐν τῷ στρατῷ 127, 279 ἐκ τούτων ἐνόσησαν ἐξ εὐλογίας 164, ἀπέθανον δὲ 2. Ἀπὸ τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1867 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμβολισθέντων ἀνδρῶν ἦτο 1, 735, 346, τῶν νοσησάντων δὲ ὑπὸ εὐλογίας, ἐχούσης τὸ πλεῖστον τὴν ἐλαφρὴν μορφήν τῆς ἀνεμοεολογίας, 3, 601 ἐκ τούτων τούτους ἐνηργεῖτο πρότερον καὶ ὁ ἀναδαμαλισμὸς καὶ ὁ μικρὸς οὗτος ἀριθμὸς τῶν θανάτων ἥθελον ἐλαττωθῇ ἐπαισθητῶς. — Ἀναφέρωμεν τέλος, ὅτι ἐκ τῶν 18, 000 ἀνδρῶν τοῦ ΣΤ' (σιλεσιακοῦ) σώματος τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν δεινὴν ἐπιδημίαν

τῆς εὐλογίας ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου 1874 μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1872 προσεβλήθησαν μόνον 135 ἄνδρες, καὶ ὅτι ἐκ τούτων τρεῖς μόνον, τυχαίως καὶ οὗτοι μὴ ἀναδαμαλισθέντες, ἀπέθανον. Κατὰ τὸν γαλλικὸν πόλεμον οἱ γερμανοὶ στρατιῶται ἔμειναν σχεδὸν ὅλως ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς εὐλογίας καίτοι συνεχῶς καὶ στενότατα κοινωνοῦντες μετὰ κατοίκων εὐλογιῶντων. Ὡσαύτως ἐν Πρωσσίᾳ, εἰς μέρη ἐνθα ἡ εὐλογία ἐπήνεγκε δεινοτάτας ἐρημώσεις, οἱ ἔφεδροι καὶ αἱ φρουραὶ ἔμειναν ἀπρόσβλητοι, ἐπεὶ δὲ πάντες οἱ πρῶσοι νεοσύλλεκτοι ἐμβολίζονται ἀναγκαστικῶς.

Ὑπολείπεται ἤδη νὰ κρίνωμεν καὶ τὴν μομφήν, καθ' ἣν ὁ ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα ἐμβολισμὸς μεταφυτεύει εἰς τὸ σῶμα κακὰ μείζονα, καὶ δὴ, ὅτι ἐκ τούτου ἐπῆλθον πολλὰ νόσοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἃς ἄλλως αὕτη ἤθελον ἀποφύγει. Ἡ ἱστορία τῆς ἱατρικῆς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι αἱ πλεῖστοι λοιμικαὶ νόσοι: ὀστρακιά, ἰλαρά, τύφος, διφθερίτις, πολὺ ἔτι πρὸ τῆς ἰαννερείου ἀνακαλύψεως ἦσαν ἐπίσης φονικαὶ ὅπως καὶ σήμερον. Ἐὰν δὲ μᾶλλον σήμερον ἡ φθίσις καὶ χοιράδωσις τελευτωροῦσι τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὰς ἀπειροὺς ἐξασθενετικὰς ἐπιδράσεις τοῦ νεωτέρου πεπολιτισμένου βίου, π. χ. εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐργαστασίων κακὰ, εἰς τὸν καθεστηκότα βίον, εἰς τοὺς ὑπερμέτρους δικαιοηθικοὺς πόνους τῆς ἐν ταῖς σχολαίσις νεότητος, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν, εἰς τοὺς μεγάλους κόπους πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς κτλ. — Ὡς καὶ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀπὸ ἐβδουληκονταπενταετίας εἰσάχθεις ἐμβολισμὸς διετήρησε τὴν ζωὴν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἵτινες βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφύγῃσι τὴν μοῖραν τῶν θνητῶν, τὰς νόσους καὶ τὸν θάνατον. Ἐὰν ἐδίδοτο προσοχὴ μείζων εἰς τὰ παραγγέλλματα τῆς ὑγιεινῆς ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν τροφήν, τὸν ἀνεμισμὸν καὶ τὴν κατοικίαν καὶ ἀπεφεύγοντο αἱ ἀκολασίαι, αἱ ἐκνευρίζουσαι τὸ σῶμα καὶ δηλητηριάζουσαι τὸ αἷμα τῶν ἀπογόνων τῶν ἀσώτων, ἡ χοιράδωσις καὶ ἡ φυματίωσις θὰ ἐγίνοντο σπανιώτεροι.

Τὸ ζήτημα δὲν ἦνε δυνατόν νὰ μεταδοθῇ διὰ τῆς εὐλογιῶδους ὕλης καὶ ἄλλαι νόσοι συγχρόνως (ἡ ὅπως κοινῶς λέγεται ἀκαθαρσία) ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σώματος εἰς τὸ ἄλλο, ἐλύθη καταφατικῶς μόνον περὶ μιᾶς νόσου, στηριζομένης ἐπὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν χυμῶν, τῆς συφιλίδος· ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει δυστυχῶς οὐχὶ μικρὸς, ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ὅμως ἐξογκούμενος ἀριθμὸς περιπτώσεων ἀνιάτου μολυσμοῦ δι' ἀπροσέκτου ἐξ ἀσθενοῦς σώματος ἐμβολισμοῦ. Ὁ εὐσυνείδητος ὅμως ἱατρὸς πρέπει καὶ πάντως θὰ ἐρευνήσῃ ἐπιμελῶς τὸν ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ὕλην, ἐκλέγων τὸν ἀπολαύοντα πλήρους υγείας καὶ ὅλως ἐλεύθερον μεταδοσίμων ἀσθενειῶν. Ἀρκοῦσαν δὲ ἀσφάλειαν κατὰ τῆς ἐπιπολαϊότητος καὶ τῶν κατὰ

τὸν ἐμβολισμὸν σφαλμάτων μοὶ φαίνεται, ὅτι ἐπιβάλλει ὁ νέος περὶ ἐμβολισμοῦ νόμος διὰ τοῦ 17 αὐτοῦ παραγράφου, λέγων:

«Ὁ ἀπροσέκτως ἔχων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐμβολισμοῦ τιμωρεῖται διὰ προστίμου μέχρι 500 μαρκῶν (625 φράγκων), ἡ διὰ καθεύξεως μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπιβάλλεται αὐστηροτέρα ποινὴ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ κώδικος».

Ἡ ἱστορία θὰ ἐγκωμιάσῃ ποτὲ ὡς οὐχὶ μικρὸν ἔργον τοῦ νεοπαγοῦς γερμανικοῦ βασιλείου, τὸ ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς ἀφαιρέσθεις ἀπὸ τῆς προσωπικῆς θελήσεως ἐγένετο νόμιμον πολιτικὸν καθήκον δι' ἑκάστον.

Πρᾶγμα ἀρκετὰ παράδοξον! Ἡ πρὸ καὶ μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν Πρωσσία, ἡ ἔχουσα πλῆθος ἀστυνομικῶν διατάξεων, ἐν ταῖς περὶ ἐμβολισμοῦ ἀφῆκε τοὺς χαλινούς χαλαροὺς καὶ ἐλευθέραν τὴν ἐκλογὴν εἰς τὸ περιωρισμένον τῶν πολιτῶν πενῦμα. Νῦν δὲ ὅτε τὰ δεσμὰ τοῦ πατρῷου ἀπολυτισμοῦ ἐθραύσθησαν καὶ κατὰ μέγα μέρος ἀπερρίβη ὁ ζυγὸς τῆς ἐπιτροπείας τῶν ἀρχῶν, θὰ εἰσάχθῃ ὁ ἀναγκαστικὸς ἐμβολισμός! Ἐὰν δὲ πρότερον ἡ ἀναπολόγητος ἀποχὴ ἀτόμου τινὸς ἐτιμωρεῖτο δι' εὐτελοῦς προστίμου καὶ κατ' ἀπαίτησιν δριστικῆν τῶν γονέων ἡδύνατο ἔτι καὶ νὰ παραλειφθῇ ὁ ἐμβολισμός, τὰ νῦν τιμωρεῖται αὐστηρότατα κατὰ τὸν 14 παράγραφον τοῦ περὶ ἐμβολισμοῦ νόμου τοῦ κράτους (8 Ἀπριλίου 1874) τὸν λέγοντα:

«.....Γονεῖς, παιδοτρόφοι καὶ ἐπίτροποι, ὧν τὰ τέκνα καὶ οἱ τρόφιμοι παῖδες ἄνευ νομίμου αἰτίας καὶ παρὰ τὴν προτροπὴν ἐπιτετραμμένων λειτουργῶν δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν ἐμβολισμὸν ἢ εἰς τὴν μετὰ τοῦτον ἐπομένην μετεξέτασιν, τιμωροῦνται διὰ προστίμου μέχρι 50 μαρκῶν, ἡ διὰ κρατήσεως μέχρι 3 ἡμερῶν».

Τὸ βαλάντιον εἶνε καὶ μένει πάντοτε εἰς ἀνθρώπους τινὰς τὸ εὐαισθητότερον τῶν ὀργάνων.

Διὰ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιοτέρων παραγράφων τοῦ νόμου τούτου ἡ πολιτεία ἀπαιτεῖ ἤδη δριστικῶς καὶ μετὰ μεγάλης ἀκριβείας, ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν ὅλοι οἱ πολῖται εἰς δύο περιόδους τῆς νεότητος αὐτῶν ὑποβάλλωνται εἰς τὸν διὰ δαμαλίδος ἐμβολισμὸν, καὶ δὴ ἁπαξ μὲν ἑκαστον παιδίον προτοῦ παρῆλθαι τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἔτος, εἴτα δὲ ἑκαστος τρόφιμος δημοσίου ἢ ιδιωτικοῦ σχολείου ἐντὸς τοῦ 12 ἔτους, ἐξαιρουμένων τῶν τυχόν ὑποστάντων κατὰ τὰ τελευταῖα 5 ἔτη τὰς φυσικὰς εὐλογίας.

Ὅσῳ ἀγαθὰ ἐν τοῦτοις καὶ ἀν ἦνε τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα θὰ ἐπιφέρῃ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ὁ γερμανικὸς οὗτος τῆς 8 Ἀπριλίου 1874 νόμος περὶ ἐμβολισμοῦ, δὲν δυνάμεθα δυστυχῶς νὰ περιμείνωμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὴν πολυπόθητον ἐξ ὁλοκλήρου καθησύχασιν ἀπὸ τῶν εὐλογιῶν, διότι ὁ νόμος μένει ἐν πολλοῖς ἡμιτελής. Ἐξ ἑρώτος

πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀναγράψωσι κατὰ τὴν ἐκρηξὴν ἐπιδημίας εὐλογίας τὸν γενικὸν καταναγκαστικὸν ἐμβολισμὸν, καὶ ἐφοβήθησαν νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν ἐπανάληψιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῶν ὤψαιτέρων ἡλικιῶν, καίτοι εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι αὐταὶ μάλιστα ἔχουσι μείζονα πρὸς τὰς εὐλογίας διαθέσεις. Ἐνῶ δὲ νομίζεται δίκαιον τὸ νὰ κατακηρύξῃ ἡ ἐξουσία οἰκίας ἐν κινδύνῳ πυρκαϊᾶς, ἢ νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἐν πολέμῳ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ζωὴν, δὲν εἶνε ἐπίσης δίκαιον τὸ νὰ μεταχειρίζεται τὰ μόνον ἀσφαλῆ καὶ ὠφέλιμα μέσα, τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀναγκαστικοῦ ἐμβολισμοῦ εἰς τὰς κινδυνευούσας χώρας;

Ἐὰν δὲ ἡ προφυλακτικὴ τοῦ ἐμβολισμοῦ δύναμις δὲν ἔξαρκεῖ δι' ὅλου τοῦ βίου, διατί παύει ὁ καταναγκασμὸς κατὰ τὸν νέον νόμον ἀπὸ τοῦ 12 τῆς ἡλικίας ἔτους; Ἡ ἡλικία τοῦ γάμου π.χ. δὲν παρέχει εἰς τὴν πολιτείαν τὴν εὐκαιρὸν περὶστασιν ν' ἀπαιτήσῃ ἐπανάληψιν τοῦ ἐμβολισμοῦ κατ' αὐτήν; Μὴ λησμονώμεν, ὅτι ὁ ἀποτελεσματικὸς ἐμβολισθεὶς ὁμοιάζει στερεῶ τινι οἰκοδομήματι, ὅπερ οὐ μόνον αὐτὸ προφυλάσσεται ἀπὸ τῶν φλογῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ περίεξ παρέχει ἀσφάλειαν ἱκανήν· ὁ δὲ ἀνεμβόλιστος πλινθίνῃ καλύβῃ, ὑπ' ἀχρύων κεκαλυμμένη, ἐν ἐκάστη δὲ στιγμῇ κινδυνεύουσα νὰ πυρποληθῇ καὶ νὰ ἐκθῆσθαι καὶ τὰ γείτονα οἰκοδομήματα εἰς τὸν μέγιστον κίνδυνον.

Η ΓΥΝΗ ΕΝ ΤΩ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩ ΒΙΩ

Τόσον ζωηρῶς εἶνε ἐντετυπωμένη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ ἡ ἀκράδαντος αὕτη πεποίθησις, ὅτι ἐν τῷ βίῳ τῷ οἰκογενειακῷ δὲν ὑπάρχουσιν ἀπόλυτοι δυστυχίαι καὶ ὅτι ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ εὐτυχία, πᾶσα δ' ἄρετῇ, πᾶσα χάρις, πᾶσα εὐχαρίστησις διὰ τὴν γυναῖκα φαίνονται ἡμῖν τόσον στενῶς συνδεδεμένα πρὸς τὴν τύχην τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ὥστε πρώτιστον κοινωνικὸν μέλημα νομίζομεν τὸ ν' ἀποκατασταθῇ ἡ γυνὴ ὅσον ἐνεστὶν ἀξιώτερα τοῦ βίου τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ λοιπὸν νὰ σκιαγραφήσωμεν καθόλου καὶ δι' ὀλίγων τὸ ἡθικὸν μεγαλεῖον, ὅπερ δύναται νὰ ὀφείλῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν ἡ γυνὴ καὶ εἰς τὴν γυναῖκα ἡ οἰκογένεια.

Ἐπὶ πολὺ ἡ ἱερὰ ἐπωνυμία τῆς μητρὸς τῆς οἰκογενείας οὐδὲν ἄλλο ἐξεπροσώπει εἰμὴ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀφροσύσεως καὶ τῆς τρυφερότητος. Ἀλλ' εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, νομίζομεν, ἀπόκειται νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ σύζυγος δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀγαπᾷ, πρέπει καὶ νὰ ἐργάζεται. Εἶνε καὶ ἡ μητρότης στάδιον, στάδιον δημόσιον ἅμα καὶ ιδιωτικόν, ὁ γάμος εἶνε ἐπαγγέλμα, ἔχον καὶ αὐτὸ ὡς πᾶν ἄλλο ἐλπί-

δας καὶ ἐνασχολήσεις. Καὶ τίς θὰ ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀλήθειαν ταύτην; τί ἄλλο τάχα νοοῦμεν λέγοντες μητρικὴ ἀγωγή; Ἀπανα ἡ νεότης τῆς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν νεάνιδα ἵνα ἱκανῶς παρασκευασθῇ εἰς τὸ νὰ δυνήθῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τῆς μητρὸς τὰ χρέη καὶ ἅπας ὁ βίος δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἔγγαμον γυναῖκα ἵνα προσηκόντως ἐξασκῇ αὐτά. Ὅταν λέγῃς εἰς τὴν γυναῖκα ἀνάθρεψον τὰ τέκνα σου, δὲν εἶνε ὡς ἂν ἐπέτρεπες, ὡς ἂν ἐπέβαλλες εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόκτησιν πάσης γνώσεως, ἅμα δὲ καὶ τὴν καλὴν μεταχείρησιν αὐτῶν; Ἄν διὰ τὴν καθήγεσιν ἀπαιτεῖται ν' ἀφοσιωθῇ ἡ δραστηριότης πᾶσα ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ εἰς αὐτὴν καὶ μόνον νὰ περιορισθῇ, τί πρέπει νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς ἀγωγῆς, ἣν παρέχει εἰς τὰ ἴδια τέκνα ἡ μήτηρ, εἰς ἀφθόνως πρέπει νὰ μεταδίδῃ ὅχι μόνον τὰ πνευματικὰ τῆς πλεονεκτήματα, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν τῆς; Ἀνάθρεψον εἰς μητέρα διδάσκουσιν τὸ τέκνον τῆς καὶ ἰδὲ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς, ἄκουσον τῆς λαλιᾶς τῆς τὸν τόνον καὶ παράβαλλε, ἂν δύνασαι, τὴν δραστηριότητα καὶ ζωτικότητα, οὕτως εἰπεῖν, ἣν αὕτη ἐπὶ μίαν ὥραν καταβάλλει πρὸς τὴν ἀδιάφορον ἐργασίαν τοῦ ἐμμίσθου καθηγητοῦ.¹

Ἄν τὸ παιδίον ἐπιδίδῃ, ὑγραινόνται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, ἂν δὲ μὴ, ῥαγίζεται ἡ καρδιά τῆς. Ἐλπίς, ἀποθάρρυνσις, ἀνησυχία, πάντα τὰ συναισθήματα τὰ ἀποτελοῦντα τὰ μεγάλα πάθη ἀνευρίσκονται εἰς τὴν μητέρα κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην. Σκυμμένη ἐπὶ τοῦ τετραδίου τοῦ τέκνου τῆς ὅταν γράφῃ, κρεμαμένη ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ὅταν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτώμενα, ὑποβοηθεῖ τὴν μικράν του διάνοιν, τὴν ἐξαναγκάζει εἰς κατανόησιν, τὴν διανοίγει, δίδει ζωὴν εἰς αὐτὴν τὸ δεύτερον. Ὡς πρὸς τὸν γάμον, ἂν οὗτος ἀποβῇ οἷος πρέπει νὰ ᾔνῃ, ἡ γυνὴ δύναται ἐν αὐτῇ νὰ κάμῃ διπλὴν χρῆσιν τῆς ἐνεργείας τῆς, τὸ μὲν διοικοῦσα τὸν οἶκον, τὸ δὲ καὶ ὡς σύντροφος περιπαθῇ τοῦ ἀνδρός τῆς, ὅπερ εἶνε ἡ μοῖρα ἡ καλλίστη τοῦ βίου τῆς. Ἰνα δὲ τοῦτο κατορθωθῇ καὶ καταστῇ πρᾶγμα καὶ ἀλήθεια ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν εἶνε χρεῖα νέων νόμων, ἀρκεῖ νὰ προσαρμωσθῇ τι εἰς τὸν γάμον, ὅπερ φυσικῶς εἰς αὐτὸν ἀνήκει καὶ μετ' αὐτοῦ γίνεται πρόξενον εὐτυχίας, εἶνε δὲ παλαιὸν ἂν ὅχι ὅσον καὶ ὁ κόσμος, τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ὁ πολιτισμός· ἐξηγουμαι.

1. Ὡφελίμον ὅμως εἶνε νὰ παρατηρήσωμεν καὶ τόδε· αὐτὴ ἡ ζῆσις τῆς μητρὸς πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῆς παρακλύει ἐνίοτε τὴν ἐπίδοσιν τῶν. Δὲν πρέπει νὰ στενοχωρῇ τις πολὺ τὰ παιδιά, δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῇ ὥστε πολὺ ταχέως νὰ νοῶσι καὶ νὰ νομίζῃ τοῦτο ἱκανοποιεῖν τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν. Ὁ μισθωτὸς διδάσκαλος ἔχει ἐν μέγα πλεονέκτημα ἴσα ἴσα διότι ἐργάζεται μετὰ πλειότερας σχετικῶς ἀδιαφορίας, δεχόμενος τὸν χρόνον ὡς συνεργάτην. Ὁμοιάζει πρὸς ἔμπειρον ἱατρὸν, ὅστις δὲν ἐπισπεύδει τὴν θεραπείαν ἵνα ἐντελῶς θεραπεύσῃ. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἡ μήτηρ ἔχει τὸ ἰερὸν ἐκεῖνο πρᾶγμα! Ὁ διδάσκαλος καὶ ἡ μήτηρ, ὁ μὲν διδάσκων, ἡ δὲ ἐπαναλαμβάνουσα καὶ ἐπιβεβαιώουσα, συμπληροῦσι θαυμασίως τὸ τέκνον τὴν ἀγωγὴν!

Οἱ ἄνδρες κατέλαβον πάντα τὰ ἐπαγγέλματα· δικάζουσι, συνηγοροῦσι, νομοθετοῦσι, διδάσκουσι, στρατεύονται, εἶνε ποιηταί· αὐτοὶ μόνον πληροῦσι τὸν κόσμον. Καὶ οὕτω μὲν φαίνεται τὸ πρᾶγμα, ὑπάρχει ὅμως ἐνίοτε κρυφία τις πραγματικότης ἄλλη ὅπισθεν τῆς κατὰ τὸ φαινόμενον τοιαύτης, ἣτις περιορίζει ἢ τροποποιεῖ τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον. Πάντες οἱ εὐγλωττοὶ λόγοι, δι' ὧν ὁ ῥήτωρ δοξάζεται, πᾶσαι αἱ λαμπραὶ πράξεις, δι' ὧν περιβάλλονται αἱ γλῆναι οἱ ἄνδρες οἱ πράττοντες τὰ πολιτικὰ, προσέρχονται ἄρα ἐξ αὐτῶν καὶ μόνων, ἢ, μᾶλλον, ὅπισθεν τοῦ λαμπροῦ φωτός, ὅπερ ὑποδεικνύει αὐτοὺς μεγάλους εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὑπάρχει ἐνίοτε ἐν τῷ σκότει ἀδιόρατόν τι ὃν μυστηριώδες, μινύον, χωρὶς οὐδεὶς ν' ἀκούῃ, τὴν φωνὴν του εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην τὴν διάσημον, κοινωνοῦν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ βλέπῃ, τὴν ἰδίαν δύναμιν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἐνέργειαν; Οὐδεμία ἀμφισβησία ὑπάρχει περὶ τούτου διὰ τὸν ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα παρατηροῦντα. Ἀναπόλησον ἐν τῷ νῷ σου τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐξόχους, οὓς γνωρίζεις, καὶ πλειστάκις, εἰσδύων εἰς τ' ἀπόκρυφα τοῦ βίου τῶν, θὰ ἀνεύρης γυναῖκα ὁδηγοῦσαν τὰ διαθήματά των· ἐκείνη εἶνε ἡ ἐμπνευσις, αὐτοὶ ἐνεργοῦσι μόνον. Καὶ ἂν τοῦτο ἀληθεύῃ ὅπως δὴ ποτε κατὰ πάντας τοὺς χρόνους, καθίσταται ὅμως κανὼν σταθερὸς ἀφ' οὗ ἤρχισε νὰ ἐνισχύηται ἡ τῶν γυναικῶν ἀγωγή. Πλεῖστα ἀνδρικὰ ὑπάρξεις εἶνε οὕτως εἰπεῖν διπλαῖ, ἐκπροσωποῦσαι τὰ δύο φύλα, καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ ᾔνῃ τέλειος εἰμὴ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ διὰ τῆς γυναικὸς.

Τὴν τοιαύτην δὲ γυναικίαν ἐπενέργειαν μόνος ὁ γάμος δύναται νὰ καταστήσῃ συνεχῇ καὶ ἀγνήν, διότι ἀδύνατον εἶνε νὰ ἀποβῇ ἐπὶ καλοῦ ἡ ἐπίδρασις γυναικὸς, ἣν δὲν ἠγάπησας χθὲς καὶ ἣν αὔριον δὲν θ' ἀγαπήσῃς. Ἄνευ ἀναμνήσεων καὶ ἄνευ ἐλπίδων ἡ ἀγάπη δὲν δύναται νὰ καταστῇ καὶ ἀγαθὸς σύμβουλος· συνειδυῖα τὸ βραχυχρόνιον αὐτῆς θὰ σπεύσῃ νὰ τεκμηριώσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς διὰ βιαιάς καὶ ἀλόγου κυριαρχίας, ἡ δὲ γυνὴ ἡ τοιαύτην ἀγάπην ἐμπνέουσα δὲν εἶνε σύντροφος τοῦ βίου, ἀλλὰ ταπεινὴ παλλακίς. Ἀλλ' ἐν τῷ γάμῳ ἡ γυνὴ ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι διήγαγε μέρος τοῦ βίου τῆς μετὰ τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ μακρὸν ἔτι μετ' αὐτοῦ θὰ διαγάγῃ, ὅτι κοινὸν μετ' αὐτοῦ ἔχει τότε παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, συλλογίζεται πρὸ πάντων τὰ τέκνα, τὰ τέκνα, τὰ ὅποια θ' ἀναθρέψῃ· πάντα ταῦτα δὲ καθιστῶσιν ἥρεμον καὶ σπουδαίαν τῆς συζύγου τὴν ἐπίδρασιν καὶ ἀποδεικνύουσι τὸν βίον τῆς ἐγγάμου γυναικὸς ἀληθινὸν ἐπαγγελμα. Καὶ ναὶ μὲν ὁ βίος οὗτος ἔχει τι τὸ σχετικὸν καὶ ὑποβάλλει εἰς θυσίας, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο καὶ προσαρμόζεται εὐτυχῶς εἰς τὴν γυναικίαν ἰδιοφυίαν. Τὸ νὰ ζῇ χάριν ἄλλου, νὰ ἐξαφανίζηται

αὐτὴ ἐνώπιον μιᾶς δόξης ἢ μιᾶς ἀρετῆς, ἥς αὕτη εἶνε ἡ πρώτη ἀρχή, τὸ νὰ δεικνύῃ τὰς εὐεργεσίας χωρὶς νὰ φαίνεται ὁ εὐεργέτης, τὸ νὰ μανθάνῃ διὰ νὰ ἡξέυρῃ ἄλλος καὶ νὰ σκέπτηται διὰ νὰ ὀμνῇ ἄλλος, εἶνε καλλίστη μερίς διὰ τὴν γυναῖκα, εἶνε δὲ καλλίστη, διότι οὐδὲν ἄλλο ταῦτα σημαίνουν εἰμὴ ἀφοσίωσις. Τί δὲ κάλλιον τῆς ἀφοσίωσις ἢ πῶς ἄλλως συμφωνότερον πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἀρετὰς δύναται νὰ διαγάγῃ τὸν βίον ἢ γυνή; Ἀρμόζει εἰς τὴν μετριοφροσύνην τῆς ἡ ὑπολάνθανουσα αὕτη ἐπίδρασις, ἀρμόζει ἡ διαστηματικὴ αὕτη ἐνέργεια εἰς τὴν φυσικὴν τῆς ἀδυναμίαν, αἱ στιγμιαῖαι αὗται δρμαὶ εἰς τὸ εὐεπίφορον αὐτῆς, ἡ ἄοκνος αὕτη ἐπιμέλεια εἰς τὴν λεπτότητά τῆς, ἐξόχως δὲ ἀρμόδια εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ! Πᾶσα σύζυγος, ἀξία τοῦ ὀνόματος τούτου, παρακολουθεῖ τὸν βίον τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἄς λάβωμεν σοφὸν τινα ὡς παράδειγμα. Ἡ μεγαλοφυΐα τείνουσα ζωηρῶς εἰς τὴν τοῦ συνόλου τῶν ὄντων κατανόησιν φέρεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς ἕτερον τῆς ἐπιστήμης σημείον, καὶ δσάκις τὸ μεγαλόπραγμα πνεῦμά του εἰσδύει ἐκεῖ, ἐνθα οἱ ἄλλοι θνητοὶ δὲν δύναται νὰ εἰσδύσωσιν, ἀνακαλύπτει νέους ὁρίζοντας. Ὅποια δόξα! Ὅσα εἴπῃς. Ναί, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ὁποῖοι πόνοι! Ἡ λημῶσα μετριότης ἀρνεῖται ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀξίαν του, οἱ ὀξυδερκέστεροι φθονοῦσιν, ἄλλοι μὲν δὲν δύναται νὰ τὸν νοήσωσι καὶ τὸν περιφρονοῦσιν, ἄλλοι δὲ, φθονεροὶ, τὸν νοοῦσιν ἄριστα, ἀλλὰ τὸν καταδιώκουσι καὶ λογίζεται ὁ δυστυχὴς μετὰ τῶν ἀνοήτων· ὅθεν σκώμματα, ἀπελπισία, τέλος δὲ ἀμφιβάλλει καὶ αὐτὸς περὶ τῶν ἰδίων του δυνάμεων. Θὰ ὑποκύψῃ. . . . Ἀλλ' ὅχι, θὰ ζήσῃ, διότι παρ' αὐτῇ εὐρίσκεται γυνή τις, ἡ σύζυγός του, ἣτις ἐμάντευσε τί ἐγκλείει ἡ καρδιά του καὶ τῇ ὑποδεικνύει τὸ μέλλον. «Ἐξήγησόν μοι, τῇ λέγει, τὰς σκέψεις σου, εἰπέ μοι τὰ σχέδιά σου, εἶμαι ἀμαθὴς ναί, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπηξίου τοὺς πτωχοὺς τῇ πνεύματι πλουσίους δὲ τὴν καρδίαν. Ὁμίλησον.» Καὶ ἀρχίζει ἐκεῖνος· αἱ ἰδέαι του, αἵτινες εἶχον νεκρωθῇ κατὰ τὴν ἀθυμίαν του, ζωογονοῦνται ἐνὸςφ τὰς ἐκφράζει. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ καταστήσῃ ταύτας καταληπτὰς εἰς πνεῦμα ὅλως ἀδὰς τῶν τοιούτων τὸν κάμνει νὰ μεταχειρισθῇ γλῶσσαν ἀπλουστεράν καὶ ἥτις καθιστᾷ τὰ πράγματα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον εὐληπτότερα. Δημιουργεῖ ἐκεῖνος διηγουμένος καὶ ἐκείνη μεγαθύνεται ἀκούουσα. Ἐνθουσιᾷ τότε ὁ ἀπελπισ καὶ εὐελπισ ἀποδύεται πλέον εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ νικά. Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ ῥηθὲν περὶ τοῦ σοφοῦ, περὶ τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρός δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς ὑποδεέστερον κύκλον (διότι σπανία εἶνε ἡ μεγαλοφυΐα) ἐπὶ παντὸς ὅπως δὴ ποτε περὶ μελέτας καταγινόμενου. Ἐδεῖξάμεν μόνον τὴν ἀ-

νωτάτην τῆς κλίμακος θαυμάσια, ἀλλ' εὐχερῶς δύναται τις τὰ αὐτὰ νὰ εἰκάσῃ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ καλλιτέχνης τίθ' ἐγένετο ἄνευ γυναικὸς; Ὁ Θεὸς ἐπλασε δυστυχέστατα τὰ σκεῦα ταῦτα τῆς ἐκλογῆς, τοὺς καλλιτέχνους· τὸ συναίσθημα τοῦ ὥραίου καὶ ἡ ἐδελυγμία τοῦ αἰσχροῦ περιστοιχίζονται ὑπὸ πολλῶν θασάνων, τὰς ὁποίας ἀδυνατοῦσι καὶ νὰ νοήσωσιν οἱ μὴ ὑποφέροντες αὐτάς. Τὸ εὐπαθὲς ἐκεῖνο τὸ τόσον λεπτόν, ὅπερ ἐξεγείρεται ἐν τῇ ψυχῇ των διὰ μίαν φωτὸς ἀκτῖνα, ὅπερ μαλάσσεται ἐπὶ τῷ ἀκούσματι παθητικοῦ τινὸς λόγου, παραδίδει τοὺς καλλιτέχνους ἀνυπερασπίστους εἰς τὴν ἐπαφὴν καὶ τῆς τραχυτάτης τοῦ βίου πραγματικότητος. Εἶνε πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς ἄνθρωποι γυμνοὶ τοῖς ποσὶ βαίνοντες ἐπὶ πετρῶν παρ' ἄλλοις στερεῶς ὑποδεσμεμένοι. Γυναικεία δὲ μόνον χεῖρ ἔχει τὴν δέουσαν ἐλαφρότητα ὅπως μὴ προσβάλλῃ τὴν φαντασίαν τῶν ἀσθενῶν ἐκείνων παιδίων. Τί ἔλειψεν ἀπὸ τοῦ Τάσσου; γυνή. Τί ἀπὸ τοῦ Κάμοενς; γυνή. Καὶ ἂν εἶχεν ὁ Γιλβέρτος γυναῖκα δὲν θὰ ἀπέθνησκεν ἐξ ἀπελπισίας οὕτε ἐκ πείνης ὁ Μαλφιλάτρης. Τοῦ δεῖνος ζωγράφου περιβοήτου σήμερον καταστάντος θὰ ἐπσθέννυτο ἡ δόξα ἐν τῇ κακοδαιμονίᾳ, ἂν ᾔθελε ζήσῃ μόνος. Ἰδέ τον· τὸ ἰδανικὸν εἶνε τὸ ὄνειρόν του, πᾶν ὅ,τι γήινον τῇ διαφεύγει, καὶ ὅμως πρέπει νὰ ζήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ ζῇ διότι ἡ σύζυγός του ἀναλαμβάνει νὰ ἔχῃ τὸν νοῦν τῆς εἰς πᾶν ὅ,τι ἐκεῖνος λησμονεῖ. Τῇ ἀφίνει τὰ ὑψηλά του ὄνειρα, τὴν ἀκατάπαυστον ἐπιδίωξιν τοῦ ὥραίου, τὴν ἐργασίαν, καὶ φροντίζει ἐκείνη περὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ οἴκου, περὶ τῶν μέσων τῆς ὑπάρξεως, περὶ τῆς τῶν τέκνων των ἀγωγῆς. Καθημένη ἡ καλὴ σύζυγος παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἐνθουσιώδους καλλιτέχνου, ὅπερ θεωρεῖ ὡς ἱερὸν, ἐπιβάλλει κύκλω σιγῇ. Φροντίζει ὥστε οὐδεμία ἐξωθεν φωνὴ νὰ μὴ ταραξῇ τὸν ἄνδρα τῆς δημιουργοῦντα ἐν σιγῇ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τίς οἶδε ὁποῖον καλλιτέχνημα. Νομίζει μὲν ὅτι ἐκράτησε δι' ἑαυτὴν ἡ γυνὴ ἐκείνη τὴν ἐπιπικνωτέραν καὶ ἀμουσοτέραν τοῦ βίου μερίδα, ἀλλ' ἡ μερίς αὕτη τοῦναντίον εἶνε ἡ ὥραιότερα καὶ ποιητικώτερα, διότι ἡ ἀφοσίωσις εἶνε δρῶσα ποίησις.

Ἄν δὲ ἀφίνοντες τὰς τέχνας ἐξετάσωμεν τὴν ἐπίδρασιν τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν κατεχόντων δημοσίας θέσεις, ὁπόσον ὥραία δύναται πάλιν αὕτη νὰ ᾔνῃ! Ἄς ὑποθέσωμεν πολιτικὸν τινα ἄνδρα καὶ τοιοῦτον, οἷος πρέπει νὰ ᾔνῃ ὁ πολιτικὸς, φιλότιμον δῆλα δὴ καὶ παντὶ σθένει ἐπιζητοῦντα τὸν θρίαμβον τῶν ἰδεῶν του διότι ἔχει πεποίθησιν εἰς τὸ ὀρθὸν αὐτῶν, ὅχι δὲ ἔχοντα τὴν κενὴν ἐκείνην φιλοδοξίαν τὴν ἰδιόζουσαν εἰς τοὺς μικροὺς καὶ ταπεινοὺς χαρρακτῆρας. Ὁ τοιοῦτος ἔρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν,

γίνεται βουλευτής, γίνεται ύπουργός. Τὰ σχέδια του εἶνε ἀκόμη ἀγνὰ καὶ εἰλικρινῆ, ἀλλὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἡ περιβάλλουσα τοὺς ύπουργοὺς ἐπιδρᾷ ἐπ' αὐτῶν ὀλεθρίως. Ἐρπεὶ περὶ αὐτὸν ὁ σκεπτικισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πείρας, ὁ δεσποτισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολιτικῆς ἀνάγκης ἡ ἀλαζονεία, τὸ κακὸν παράδειγμα, αὐτὴ ἡ ἐξουσία, ἥς τόσον σπανίως ἀπτεταί τις ἀποινεῖ, ὠθοῦσιν αὐτὸν ἀνεπαίσθητως εἰς τὸ νὰ προκρίνη τὸ ἴδιον συμφέρον τοῦ κοινοῦ. Τίς εἰς τὴν δύσκολον καὶ στενὴν ταύτην ἀτραπὸν θὰ τὸν υποβαστάσῃ ἵνα μὴ καταπέσῃ; Ἐν μόνον ὃν, ἡ γυνὴ καὶ μία μόνη γυνή, ἡ σύζυγός του. Αὕτη ἀτενῶς προσβλέπουσα εἰς τὸ ἰδανικὸν ἐκείνο, ὕπερ τοσάκις ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός της ὠνειρεύθη, θὰ διακρίνη καὶ τὴν μικροτάτην κηλιδά ἐν τῇ πορείᾳ του. Ἀπομεμακρυσμένη οὕσα τῶν πραγμάτων θὰ δυνήθῃ ἡρεμώτερον καὶ ἀπαθέστερον ἐκείνου νὰ κρίνῃ καὶ εἰς δύο τινὰ θ' ἀποβλέπῃ, πόθεν ὠρμήθη καὶ ποῦ θὰ φθάσῃ ὁ σύζυγός της. Ἄν τὸν ἴδῃ παρεκτρεπόμενον τῆς εὐθείας ὁδοῦ θὰ φωνάξῃ καὶ τὰ σοφίσματα δὲν θὰ δυνήθωσι νὰ τὴν ἀπατήσωσι, διότι ἡ γυνὴ χάρις τῷ Θεῷ δὲν ἀκούει βεβιασμένα ἐπιχειρήματα, ἀλλ' αἰσθάνεται, ἔχει καρδίαν, καὶ ὅταν αὕτη τῇ εἴπῃ ὅτι ἔχει ἄδικον ὁ σύζυγός της, δὲν ἀκούει πλέον τίποτε, καὶ ὑποβοηθουμένη καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μειονεκτημάτων ἴσως τοῦ φύλου της, ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς καὶ ὀρμητικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης της, θὰ τὸν σώσῃ εὐθὺς ἅμα πράξῃ τὸ πρῶτον λάθος, ὅπερ ἄνευ αὐτῆς θὰ τὸν ἦγεν ἴσως εἰς ἀπώλειαν.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων καὶ ἄλλη τις ιδιότης καθιστᾷ τὴν γυναικὰ ἀληθινὴν ὄντως βασιλίσσαν, ἡ τῆς οἰκοδεσποίνης, τῆς οἰκοκυράς. Ἀπ' αὐτῆς ἐξήρτηται ἡ ἐσωτερικὴ εὐμερεια, ἡ ὑγεία τῶν τέκνων, ἡ εὐζωία τοῦ συζύγου. Ἐν τῷ οἴκῳ της ἡ γυνὴ ἀσχολεῖται περὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ περὶ τὸ ὠραῖον, διότι καὶ ἡ καλὴ διάταξις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας εἶνε καλλιτέχνημα, ὅπερ αὕτη καὶ δημιουργεῖ καὶ καθ' ἡμέραν ἀνανεώνει. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἡ καλὴ οἰκοδεσποινα νὰ ἔχῃ πάσας τὰς γυναικείας ἀρετάς, νὰ ᾔνῃ τακτικὴ, λεπτή, ἀγαθὴ, ἐπιμελὴς, γλυκεῖα, τοιαύτη δὲ οὕσα ἐπανορθοῖ τὴν τυχὸν κλονισθεῖσαν περιουσίαν καὶ ἡξεῖρει νὰ μεταποιῇ τὴν εὐπορίαν εἰς πλοῦτον καὶ καθιστᾷ εὐπορον τὸν ἔχοντα μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Κυβερνᾷ ἐνὶ λόγῳ καὶ κυβερνᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ σώσῃ καὶ μετὰ μείζονος ἐπιτυχίας ἡ οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς. Διότι τίς βασιλεὺς, ὅσον ἱκανὸς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δύναται ν' ἀποσοβῇ ἀπὸ τοῦ βασιλείου του τὴν βροχὴν ἢ τὴν χάλαν καὶ τὸν πόλεμον ἢ νὰ διασώσῃ ἀπὸ τῶν μαστίγων τούτων τὰς ὁδοὺς ἢ τοὺς ἀγροὺς τοῦ βασιλείου του; Δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ὑπηκόων του ἢ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ

δμιλήσωσιν ἢ νὰ σιγήσωσι; Ἀλλ' εἰς τὴν οἰκοδεσποιναν ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία καὶ ἐπὶ τῶν κατόικων καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ μικροῦ της βασιλείου.

Ἐξορίζει τὰς χυδαίας ἐκφράσεις καὶ τὰς ἀπρεπεῖς πράξεις, βελτιώνει τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὰ τέκνα της καὶ οὐδεὶς πάσῃων μάτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν της. Δι' αὐτῆς εἶνε καθαρὰ τὰ σκεῦα καὶ λευκὰ τὰ ἱμάτια καὶ τὸ πνεῦμά της ἐπιφέρεται ἐπὶ τοῦ οἴκου, ὅν πλάττει κατ' εἰκόνα ἐαυτῆς. Τίς ἐξ ἡμῶν διερχόμενος τὸ ἐσπέρας ἐν τινὶ χωρίῳ πρὸ οἰκίας χωρικοῦ καὶ διακρίνων διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ παραθύρου τὴν ἐστίαν φλέγουσαν καὶ ἐστρωμένον ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς τραπέζης τὸ χονδρὸν, ἀλλ' ἀπαστράπτον ὑπὸ λευκότητος τραπέζομάνδυλον καὶ ἐπάνω ἀναδίδον καπνὸν τὸ βόφημα, τίς δὲν ἐσυλλογίσθη μετὰ συμπαθείας ἀληθῶς ποιητικῆς τὸν πτωχὸν ἐργάτην, ὅστις θὰ ἐπανέλθῃ ὅσον οὕτω εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰ πονος ἀπὸ τῶν μακρῶν καὶ ἀηδῶν μόχθων τῆς ἡμέρας καὶ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο καὶ ταπεινὸν, ἀλλὰ καθαρὸν δωμάτιον, καὶ ἐκεῖ θὰ εὖρωσιν ἀνὰ παυσιν οἱ καταβεβλημένοι ὀφθαλμοὶ του καὶ ἡσυχίαν ἡ τάλαινα καρδία του; Ὡς βεβαίως ἀνέκφοκστον θὰ αἰσθάνηται εὐχαρίστησιν τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ πτωχὸς, χωρὶς ἴσως νὰ νοῇ τίς ὁ λόγος τῆς τοιαύτης του εὐχαριστήσεως. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ περὶ τὰ γράμματα καταγινόμενος, μετὰ μακρᾶς καὶ ἀγόνους πολλὰς μελέτας δὲν ἀνευρίσκει τάχα οἶονε ἀνακούφισιν θεώμενος τὰς οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις, ὅς καὶ ἰδανικεύει; τὸ μαγεύειον, τὸ πλυσταρεῖον, τὸ στρώσιμον τῆς τραπέζης, ἡ παρὰ σκευὴ τῶν γλυκῶν ἐμποιοῦσιν αὐτῷ ἡρεμὸν τινὰ καὶ γλυκεῖαν ἐντύπωσιν, ὅπως πᾶν ὅ,τι εἶνε σχετικὸν πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως ἢ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ὅπως ἡ θέα βόσκοντος ποιμνίου ἢ χωραφίου θειζομένου. Οἱ ἀρχαῖοι καὶ βαθυτάτα ἡσθάνοντο καὶ δαιμονίως ἐξέφραζον τὴν οἰκιακὴν ταύτην ποίησιν. Καλλίστα τῆς Ὀδυσσεΐας μέρη εἶνε ἐκεῖνα, εἰς ἃ παριστάνεται οἶονε δίδουσα ζωὴν ἡ καλὴ καὶ ἀφελὴς Ναυσικᾶ ἢ ἡ ἐνάρκτος Πηνελόπη. Καὶ ὁ γλυκύς Ξενοφῶν οὐδαμοῦ ἄλλοθι εἶνε περιπαθέστερος ἢ ἐνθα (ἐν τῷ Οἰκονομικῷ) περιγράφει τὰ οἰκιακὰ ἔργα νεαρᾶς μητρὸς. Οὕτω λοιπὸν καὶ αὐτὸ τοῦ οἴκου καὶ μάλιστα τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα περιέρχον καὶ θαυμασίαν ἐπὶ πάντων ἐξασκεῖ ἐπενέργειαν, τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα δηλοῦν σύζυγον ἅμα καὶ μητέρα καὶ κυρίαν τοῦ οἴκου· τόσην πραγματικὴν αὐθεντίαν, οὕτως εἰπεῖν, κέκτηται, ὥστε τὸ ἀνευρίσκει τις φωτεινὴν αἴγλην περιβεβλημένην καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας ἐκείνων ἔτι, οἵτινες τὰ μάλιστα παρεγνώρισαν τὴν δσιότητα αὐτοῦ. Τεκμήριον δὲ τούτου ἐναργέστατον εἶνε, ὅτι καὶ τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς δυστυχέστατα καὶ ἀπόβλητα τῆς

κοινωνίας ἐκεῖνα ὄντα, εἰς ἃ πᾶσα παρηγορία φαίνεται ὑποπτος καὶ ψευδὴς πᾶσα περίθελξις, ἄσμενα καὶ μετὰ δακρύων σεβασμοῦ βαθυτάτου καὶ ἄκρας εὐγνωμοσύνης δέχονται πᾶν βοήθημα ἀπὸ χειρὸς μητρὸς οἰκογενείας, καὶ μετ' εὐλαβοῦς προσοχῆς ἀκούουσιν αὐτὴν φέρουσαν παρηγορίαν εἰς τὰ δεινὰ των. Καὶ δὲν ἐφάνη μᾶλλον ἐλεήμων εἰς τὸν λεπτὸν ἢ χεῖρ τοῦ Θεανθρώπου ἢ ὅσον φαίνεται ἡ τῆς σεβασμίας οἰκοδεσποίνης εἰς τὰ ἀτυχῆ ἐκεῖνα πλάσματα.

E. ΛΕΒΟΥΕ.

ΟΙ ΙΝΑΟΙ ΓΟΗΤΕΣ

Τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν *Ausland* μεταδίδει τὰς ἐξῆς ἐνδιαφερούσας πληροφορίας περὶ τῶν γοήτων καὶ τῶν θαυματοποιῶν τῆς Ἰνδικῆς.

Εὐχέρεια, εὐκνησία, γοργότης πνεύματος καὶ μακροχρόνιος ἄσκησις εἶνε αἱ κυριώτεραι ἀρεταὶ τῶν ἀγυρτῶν τούτων. Ἐχουσι συνήθως ὡς σύντροφον πίθηκον φέροντα καλῶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐν τῷ καλῶς ὑπάρχουσιν εἰς ἡ καὶ πλείονες ὄφεις. Ὁ πίθηκος περιέρχεται ἐπὶ τινὰ χρόνον μὲ τὸ καλῶς του, ἔως οὗ αἰφνης ῥίπτει αὐτὸ κατὰ γῆς μετὰ τῶν ὄφρων καὶ τότε χαῖρον συνωθεῖται τὸ πλῆθος περὶ τὸν γόητα.

Ἐνώπιον τοῦ χάσκοντος ὄχλου ὁ ἀγύρτης ἀφίνει ἕνα ὄφιν νὰ τὸν δαγκάσῃ καὶ ἔπειτα ἀρχίζει τὸ ἔργον. Κηρύττει ὅτι ἔχει μαγικούς λίθους, τῶν ὁποίων ιδιότης εἶνε νὰ πίνωσι τὸν ἰὸν τοῦ φθοροῦ ἐρπετοῦ. Τὸ πλῆθος πιστεύει καὶ ὁ ἀγύρτης πωλεῖ εἰς ἀδρότατην τιμὴν τοὺς λίθους του. Εἶνε βέβαια φανερόν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἔχουσι προφυλακτικόν τι κατὰ τοῦ δήγματος τῶν ὄφρων, τοῦτο δὲ εἶνε ἡ ῥίζα τῆς νάγκας ταύτης ὅμως δὲν τὸν πωλοῦσι. Ἄν τις τὴν ζητήσῃ παμπόνηροι ὄντες προσποιῶνται ὅτι τὴν δίδουσιν εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν, λάθρα ὅμως καθ' ἡν στιγμὴν πρόκειται νὰ τὴν παραδώσῃ τὴν ἀλλάζουσιν δι' ἄλλης τινὸς κοινῆς ῥίζης, τὴν αὐτὴν ἐχούσης ὄφιν, ὅχι ὅμως καὶ τὴν αὐτὴν ιδιότητα.

Εἶνε ἔπειτα περίεργον θέαμα ἡ διὰ τῆς μουσικῆς γοητεία. Ἡμέραν τινὰ, λέγει ὁ γράφων ταῦτα, γόης τις μὲ τὴν ἀσκομανδοῦράν του καὶ μὲ δύο καλῶς ἠλθε καὶ ἐζήτησε παρ' ἐμοῦ τὴν ἄδειαν ν' ἀποδιώξῃ ὅλους τοὺς ὄφεις, οἵτινες μὲ ἔκαμνον τὴν τιμὴν νὰ ἐμφωλεύωσι, λανθάνοντες πάντα βέβηλον ὀφθαλμὸν, εἰς τὴν οἰκίαν μου. Τῷ ἐπέτρεψα τοῦτο καὶ ἀμέσως ἤρχισε. Δὲν εἶχεν εἰς τὸ καλῶς εἰμὴ μέγαν μαῦρον σκορπίον, ἵνα δὲ καλῶς βεβαιωθῇ ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀπκτήσῃ τὸν προσεκάλεσα νὰ κενώσῃ ἐντελῶς τὰ καλῶς καὶ νὰ ἀποβάλῃ τὰ ὀλίγα ἐνδύματα τὰ ποῖα εἶχε. Ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδένα ὄφιν ἔκρυπτε.

Ἐλαβε τότε τὸ μουσικόν του ὄργανον καὶ ἐνεφύσησε. Τόσον ὀξεῖς καὶ ἀλλόκοτοι ἦσαν οἱ

τόνοι, οἵτινες ἠκούσθησαν, ὥστε καὶ ἄκων ἐφρίκασα. Ἦμην πάντοτε πλησίον του, περὶ ἡμᾶς δὲ πολλοὶ θεαταὶ ἔκ τε τῆς οἰκίας καὶ τῆς γειτονίας παντὸς χρώματος καὶ πάσης ἡλικίας, λίαν περίεργοι. Ἄμα ἐφθασεν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ κήπου καὶ ἤρχισε νὰ ἐξαγάγῃ τόνους βαρεῖς ἐπὶ πέντε περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας, ἔπειτα ἔκυψεν εὐθὺς, ἔδειξέ τι διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἠγέρθη κρατῶν ὄφιν ἐκ τῶν καλυμμένων mandala naga δύο καὶ ἡμίσεως ποδῶν μήκους.

Ὁ καλὸς μας γόης ἐκράτει ἀπὸ μέσου τοῦ σώματος τὸν φαρμακερώτατον ἐκείνον ὄφιν, ἔπειτα δὲ ἄφησε νὰ τὸν δαγκάσῃ βιαίως εἰς ἕν ἐκ τῶν δακτύλων· τὸ αἷμα ἔρρευσε χωρὶς ὁ θαυματοποιὸς νὰ φανῇ ὅτι ἔδωκε προσοχὴν εἰς αὐτό. Περιετύλιξεν ἔπειτα ἐντὸς σάκκου τὸ ἐρπετόν, ἐναπέθηκε τὸν σάκκον ὑπὸ τι δένδρον καὶ ἤρχισε πάλιν τὴν γοητείαν. Ἐξήγαγε καὶ δεύτερον ὄφιν, ἀβλαβῆ ὅμως τοῦτον. Μόνον ἀφ' οὗ λαβὼν καὶ τοὺς δύο ἐναπέθηκεν αὐτοὺς εἰς ἕν τῶν καλαθίων ἀπεφάσισε νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς πληγῆς του, ἣν ἔτριψε μὲ ῥίζαν νάγκας. Τὴν ῥίζαν ταύτην ἐζήτησα νὰ ἴδω καὶ ἐπιμελῶς τὴν ἐζήτησα.

Μᾶς εἶπον τότε ὅτι ἐν τῷ κοιλώματι δένδρου τινὸς ἐνεφώλευεν ὄφεις, κόβρας, ὅν οὐδεὶς οὐδέποτε εἶχε δυνήθῃ νὰ πιάσῃ. Ὁ γόης ἔτρεξεν εὐθὺς καὶ διακόψας τὴν μουσικὴν του ἔχωσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ κοιλώμα.

Ἡμεῖς ἀνεκραυγάσαμεν καὶ ἀνεπηδήσαμεν εἰς τὰ ὀπίσω ἰδόντες ἐξερχομένην τοῦ κοιλώματος τὴν χεῖρα ἐκείνην κρατοῦσαν ὄφιν πέντε ποδῶν ὕψους, μαινόμενον καὶ συρίζοντα φοβερώς. Ὁ ἄνθρωπος ἐδήχθη περὶ τὴν πυγμὴν ἐνόμιζες ὅτι τῷ τὴν εἶχον κατακόψει διὰ μαχαίρας. Ἀφῆσε κάτω τὸν ὄφιν καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐν ᾧ ἠνωροῦτο ἵνα τὸν δῇξῃ πάλιν, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ ῥίψας αὐτὸν τῷ ἦνοιξε διὰ ζυλού τοῦ στόμα καὶ μᾶς ἔδειξε τοὺς φοβεροὺς ὀδόντας. Ἐλαβεν ἔπειτα τὸ ὄργανον καὶ πρὸς τὸν ἦχον αὐτοῦ ἤρχισε νὰ χορεύῃ ὁ ὄφιν, ὅχι ὅμως μὲ πολὺν χρόνον, ὡς συνήθως λέγουσιν ὅτι κάμνουσιν εἰς τοιαύτην περίστασιν οἱ ὄφεις. Ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν ὁ γόης, ἐκεῖ ἔστρέφετο καὶ ὁ ὄφιν· ἐνόμιζες ὅτι ἐκρέματο τὸ ζῶον ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ πάλιν ὁ ἄνθρωπος ἐφρόντισε περὶ τῆς πληγῆς του καὶ πάλιν ἐζήγαγεν ἄλλους ὄφεις. Πάντας δὲ τοὺς ἐναπέθετεν εἰς τὰ καλῶς. Ἡ παράστασις ἐτελείωσε διὰ γενικοῦ χοροῦ τῶν ὄφρων.

Ἀγυρτεῶν προσεποιεῖτο ἐκάστοτε ὅτι λέγει δῆθεν μαγικάς τινὰς ἰνδικὰς λέξεις· ἡ τέχνη του ὅμως ὅλη ἐνέκειτο εἰς τὴν μουσικὴν του, εἰς τὸ βλέμμα του τὸ προσεκτικόν, εἰς τὰς ταχεῖς κινήσεις του, μάλιστα δὲ εἰς τὴν ῥίζαν ἐκείνην τὴν τόσον δραστηρίαν, ἥτις εἶνε εἰσέτι ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τὸν Τρωγῆτὴ σιτάρι σπείρης κι' ὅσο θέλεις σῦρει.

Ἡ σπορά τοῦ σίτου εἶνε ὠφέλιμος τὸν Σεπτέμβριον γενομένη, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος, ἐνθα τὰ πρωτοβρόχια συμβαίνουν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον. Συνήθως ὁ σῖτος σπείρεται τὸν Ὀκτώβριον.

*

Τὰ πρωτόβροχα πρέπει νὰ εὕρουν τὰ λούπινα εἰς τὴν γῆν.

Παροιμία Μάνης, ὅπου κατ' ἐξοχὴν καλλιερ-
γοῦνται τὰ λούπινα (οἱ θερμοὶ τῶν ἀρχαίων.)
Ὅτι ἡ σπορά αὐτῶν πρέπει νὰ γίνηται προτοῦ
ἀρχίσωσιν αἱ πρῶται βροχαὶ τοῦ φθινοπώρου.

* *

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ἐλευθέρως πρέπει μόνον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ
του τοῦ ἐλεύθερον νὰ μορφώνεται. Ἀπὸ ἰδίαν δύ-
ναμιν ἀναφύεται ὁ πράσινος στάχυς. Ἀπὸ πεδίου
μάχης ἐχθρικών δυνάμεων περνᾷ τὸ μονοπάτι
πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἐλευθερίας. (Βασιλεὺς τῆς
Βαυαρίας Λουδοβίκος Α΄.)

* Καθὼς διὰ τῆς ἔξεως, ἀσυνέτως ὀδηγου-
μένης, ἀποκτώνται παρὰ τῶν ἀνθρώπων πολλὰ
κακὰ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἔξεως, εὐ-
συνειδήτως πηδαλιουχομένης, πολλὰ καλὰ γί-
νονται θηρατά.

* Ὅστις δύναται νὰ κωλύσῃ τὰ κακὰ καὶ
δὲν τὰ κωλύει, εἶνε μᾶλλον ἔνοχος παρ' ἐκείνον
ὅστις τὰ πράττει. (Κοραῆς.)

* Αἱ καλαὶ πηγαὶ διακρίνονται ἐν καιρῷ τῆς
ξηρασίας καὶ οἱ καλοὶ φίλοι ἐν καιρῷ τῆς ду-
στυχίας. (Σινική παροιμία.)

Γνωρίζουσι βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἑστίας τὸν
πρὸ μικροῦ ἐπελθόντα ἐν Κωνσταντινουπόλει θάνατον
τοῦ χαρισιατοῦ τῆς Ἰωνίας ψάλτου Ἰλίου Τανταλί-
δου, ὅστις, ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν στερηθεὶς τῆς ὁρά-
σεως, δὲν ἔγραφε πλέον, ἀλλ' ἐποίει καὶ ὑπηγόρευε τὰ
ποιήματά του, παρέδιδε δὲ ἐν Χάλκῃ τοὺς ἑλληνας ποιη-
τὰς καὶ συγγραφεῖς, ἀπὸ τῆς εὐρείας αὐτοῦ μνήμης ἀντλῶν
τὰ κείμενά των, καὶ διὰ τῆς λεπτοτάτης αὐτοῦ καλλιαι-
σθησίας, τῆς δευδερχοῦς πάντοτε καὶ ἀσφαλούς, ἀναπτύ-
σων τὰς χάριτας τῶν παλαιῶν κλασσικῶν εἰς τοὺς ἀκροα-
τάς του. Ἐν προσεχέτινι φύλλῳ θέλει ἴσως δημοσιεύσῃ ἡ
Ἑστία βιογραφικὴν τινὰ σύντομον μελέτην περὶ τοῦ ποιη-
τοῦ τῆς «Κεράτσης» καὶ τῆς «Πασχαλιάς». Οὐχ ἥττον
καθὼς καὶ ἡμῶν νομίζομεν, ὀφειλόμενον τελούντας φόρον εἰς
τὴν μνήμην τοῦ διακεκριμένου ποιητοῦ τῆς νέας Ἑλλάδος,
νὰ βάνωμεν τὸν τάφον αὐτοῦ δι' ἐνὸς μελανοῦ ῥόδου, κο-
πέντος ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ποιητικοῦ λειμῶνος, ὅπως οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει προέπεμψαν τὸ γή-
νόν του λείψανον εἰς τὸν τάφον μέλποντες τὸν παρ' ἐκείνου
ποιηθέντα ἐπιτάφιον ὕμνον.

Τὸ κάτῳ δημοσιευόμενον ποίημα ἔγραψεν ὀλίγους μῆνας
μετὰ τὴν τυφλωσιν τοῦ ποιητοῦ, ἐν ἔτει 1849, ἐδημοσιεύθη
δὲ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς Ἑστίας. Περιττὴν νο-
μίζομεν πᾶσαν εἰς αὐτὸ σημειῶσιν, διότι πεποίησιν ἔχον

ὅτι θέλουσι σχολιάσαι αὐτὸ κάλλιον οἱ ὑγρανησόμενοι ὀ-
φθαλμοὶ τῶν ἀναγνώστων μας.

Σ. τ. Δ.

ΥΜΝΟΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ

Τοὺς θυλάκους τῶν νέων σου δώρων
ἤλθες πάλιν λοιπὸν νὰ σκορπίσῃς,
καὶ τὸν δίκαιον, Μάϊε, φόρον
ἐτησίου ῥόδου ν' ἀπαιτήσῃς.

Καθυστέρησα τρίτον τοῦτ' ἔτος,
δυστυχῆς τῶν Μουσῶν χρεωκόπος!
ἀλλὰ δέξαι με, Μάϊε, ἐφέτος,
προσφωνοῦντά σοι ὅσα καὶ ὅπως.

Ὡ πράγμάτων ἀλλοίως ἀλλοίων!
ὦ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!
ποῖος πρῶτην σ' ἀπῆντων, καὶ ποῖον
μ' ἀπαντᾷς καὶ μ' ἀφίνειῖς ἐσχάτως!

Πρῶτος ὠρρίζον πάντοτε, πρῶτος
τῶν ἀπείρων σου, Μάϊε, φίλων,
ν' ἀπομάξω ἀγνῶς, ἔτι σκότος,
τὰς Μαΐτιδας ὁρόσους τῶν φύλλων.

Πρὶν σὲ μέλψῃ φωνὴ ἀηρόνος,
πρὶν ἀκτὶς τὰς σκιὰς θορυβήσῃ,
νέου ἥσματος ὠρεῖλα τόνος
ἐξ ἐμοῦ τὰς ἡγούρας νὰ δονήσῃ.

Ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον μεταίρων
ἀγαλλόμενον, Μάϊε, πόδα,
μὲ χαρὰν χρυσασσίδων εὐπτέρων
ἔτι κάλυκας ἔδρεπον ῥόδα.

Πλὴν ψαλὶς συμφορᾶς θεηλάτου,
ῥιζήδων τὰ περὰ μου τεμοῦσα,
μοχθηρὰν, ἀντ' εὐκαίτου θανάτου,
μοὶ χαρίζει ζωὴν, τιμωροῦσα.

Καὶ λοιπὸν ἡ πανήγυρις παύει
δι' ἐμὲ θυμηδίας ἀπάσης,
καὶ καθάπαξ ὁ βίος μου θραύει
τὰς γλυκεῖας ἐκείνας ἐκστάσεις.

Ἦδη δὲ, ἀνθ' ὥραιον Μαῖον,
ἀπεχθῶς μοὶ παρίσταται μέλας,
τῶν αὐγῶν μὲ στερεῖς τοῦ ἡλίου
οὔτε πλέον γελᾷς ὡς ἐγέλαις.

Ἐν ἐμοὶ δὲ τί βλέπεις; οὐκέτι
τὸν φιλάνθρωπον πρὶν νεανίαν,
ἀλλὰ πτώμα μὴ πνέοντος ἔτι
πλὴν πνοῇ στεναγμῶν ὀλεθρίαν.

Ῥικνὸς αἴφνης καὶ δύσκολος γέρον,
ἐπ' ἀδήλου προσκόπων ἐδάφους,
βακτηρίαν δυσδόστακτον φέρων,
ποῦ βαδίζω, ἀλλ' ἢ πρὸς τοὺς τάφους;

Χωρισμὸς διαζύγιον πλέον,
Μάϊε μου, καὶ λάβε καὶ φέρε·
ἰδοῦ, σήμερον, στένων καὶ κλαίων,
σοὶ φωνῶ τὸ πανύστατον χαιρεῖ!

Οὕτως ἄρα παρέρχεσαι πάντας·
ἡμεῖς φθινομεν ἄλλοι πρὸς ἄλλους,
ἀλλὰ σὺ μεθ' ἡμᾶς μεταστάντας
ζῆς, ἡδῆς, ἐπ' ἀνέρχεσαι, θάλλεις.

Πάντοτ' ἔχεις θιάσους ὑμνοῦντων,
τοὺς σφριγγόντας ἐκάστοτε νέους·
ἀλλ' ἐκείνων ἐν σοὶ εὐθυμούντων,
ἡμεῖς σπένδομεν δάχρυ ἐλέους.

Δάθετέ μου τὰ δάχρυα, φίλοι!
καὶ βαντίσατε τ' ἀνθη τῶν κήπων·
συγχωρήσατε δέ μου τὰ χεῖλη,
ἀν' ἀνθ' ὕμνου παράπονα εἶπον.